

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2017.
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

Sadržaj

	<u>Strana</u>
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspeha za godinu završenu 31. decembra 2017. godine	2
Izveštaj o ostalom rezultatu za godinu završenu 31. decembra 2017. godine	3
Bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine	4
Izveštaj o promenama na kapitalu za godinu završenu 31. decembra 2017. godine	5
Izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu 31. decembra 2017. godine	6
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu završenu 31. decembra 2017. godine	7 - 136

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Erste Bank a.d. Novi Sad

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izveštaja Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine i bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, kao i napomene koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za pojedinačne finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje pojedinačnih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usled pronevere ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima. Reviziju pojedinačnih finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Ova regulativa zahteva da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da pojedinačni finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumeva primenu postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u pojedinačnim finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima, nastalog usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor ceni interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja Banke u cilju izbora adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšteg prikaza pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj Erste Bank a.d. Novi Sad sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Saša Todorović

Saša Todorović
Licencirani revizor

Beograd, 13. mart 2018. godine

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2017. DO 31. DECEMBRA 2017. GODINE

POZICIJA	Napomena	(u hiljadama dinara)	
		2017	2016
Prihodi od kamata	4	7.498.937	7.049.967
Rashodi od kamata	4	(1.280.969)	(1.227.200)
Neto prihod po osnovu kamata		6.217.968	5.822.767
Prihodi od naknada i provizija	5	2.258.961	2.143.153
Rashodi naknada i provizija	5	(771.004)	(685.132)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		1.487.957	1.458.021
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju	6	281.304	198.957
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	7	2.067	1.238
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	8	225.060	203.037
Ostali poslovni prihodi	9	237.493	258.681
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	10	26.473	
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	10	-	-630.331
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		8.478.322	7.312.370
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	11	(1.932.260)	(1.802.560)
Troškovi amortizacije	12	(290.092)	(263.278)
Ostali rashodi	13	(3.419.750)	(3.089.221)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		2.836.220	2.157.311
Porez na dobitak	14	(160.965)	(2.205)
Gubitak po osnovu odloženih poreza	14	(43.015)	(90.186)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	30	2.632.240	2.064.920

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 28. februar 2018. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2017. DO 31. DECEMBRA 2017. GODINE

(u hiljadama dinara)

POZICIJA	Napomena	2017	2016
DOBITAK	30	2.632.240	2.064.920
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Aktuarski dobici/(gubici)		11.038	(2.548)
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni efekti promene fer vrednosti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		152.793	78.298
Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		(9.527)	(474)
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(19.984)	(11.673)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda		134.320	63.603
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		2.766.560	2.128.523

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 28. februar 2018. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2017. GODINE

(u hiljadama dinara)

AKTIVA

	<u>Napomena</u>	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u> <i>korigovano</i>	<u>01.01.2016.</u> <i>korigovano</i>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	15	20.774.027	19.246.670	18.523.428
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	16	11.539.464	13.048.357	8.363.472
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	17	12.488.593	7.182.702	3.446.272
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	18	8.284.452	8.635.103	7.008.412
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19	2.210.553	1.211.779	2.733.351
Kredit i potraživanja od komitenata	20	104.140.053	91.213.573	75.182.667
Investicije u zavisna društva	21	93.560	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	22	247.298	278.845	350.854
Nekretnine, postrojenja i oprema	22	1.070.689	811.073	733.119
Investicione nekretnine	22	-	232.417	238.508
Tekuća poreska sredstva		-	-	1.116
Odložena poreska sredstva	14	-	59.523	161.382
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja		11.901	56.294	-
Ostala sredstva	23	1.060.415	846.585	651.624
UKUPNO AKTIVA		161.921.005	142.916.481	117.487.765
PASIVA				
OBAVEZE				
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	24	44.458	54.690	94.235
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	25	45.570.431	46.322.420	38.959.047
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	26	91.982.128	75.290.829	59.618.511
Subordinirane obaveze	27	1.354.523	1.764.606	1.824.946
Rezervisanja	28	752.742	670.642	534.486
Tekuće poreske obaveze	14	160.965	1.090	-
Odložene poreske obaveze	14	5.248	-	-
Ostale obaveze	29	1.155.947	684.202	457.059
UKUPNO OBAVEZE		141.026.442	124.788.479	101.488.284
Kapital	30			
Akcijski kapital		10.164.475	10.164.475	10.164.475
Dobitak		2.632.240	2.064.920	1.189.456
Rezerve		8.097.848	5.898.607	4.645.550
UKUPNO KAPITAL		20.894.563	18.128.002	15.999.481
UKUPNO PASIVA		161.921.005	142.916.481	117.487.765

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 28. februar 2018. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odбора

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odбора

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2017. DO 31. DECEMBRA 2017. GODINE

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2016. godine	10.040.000	124.475	4.425.448	220.102	1.189.456	15.999.481
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	63.601	-	63.601
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.064.920	2.064.920
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	1.189.456	-	(1.189.456)	-
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	10.040.000	124.475	5.614.904	283.703	2.064.920	18.128.002
Početno stanje na dan 1. januara 2017. godine	10.040.000	124.475	5.614.904	283.703	2.064.920	18.128.002
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	134.321	-	134.321
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.632.240	2.632.240
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.064.920	-	(2.064.920)	-
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	10.040.000	124.475	7.679.824	418.024	2.632.240	20.894.563

(u hiljadama dinara)

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 28. februar 2018. godine

Stevan Čomic
Direktor Sektora računovodstva i
kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 1. JANUARA 2017. DO 31. DECEMBRA 2017. GODINE

(u hiljadama dinara)

	2017.	2016.
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	9.964.460	9.148.131
Prilivi od kamata	7.465.155	6.830.634
Prilivi od naknada	2.274.705	2.158.240
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	224.351	158.855
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	249	401
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	7.258.333	6.796.184
Odlivi po osnovu kamata	1.323.969	1.322.370
Odlivi po osnovu naknada	772.163	684.704
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	1.910.860	1.755.729
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	310.225	350.445
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	2.941.115	2.682.936
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	2.706.127	2.351.947
Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza	7.319.077	17.831.109
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	7.319.077	17.831.109
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	17.132.466	18.153.975
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	13.962.615	12.966.385
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjen investiranju	3.169.852	5.187.590
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	-	2.029.081
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	7.107.262	-
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	2.029.081
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	7.107.262	-
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	308.029	-
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	34.475	-
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	273.554	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	413.912	4.913.728
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	4.624.630
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	413.912	289.097
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	-	1
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	105.883	4.913.728
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	8.738.852	5.355.649
Prilivi po osnovu uzetih kredita	8.569.624	5.317.963
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	169.228	37.687
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	420.315	99.886
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	410.083	60.342
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	10.233	39.544
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	8.318.537	5.255.763
SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE	26.330.418	32.334.889
SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE	25.225.026	29.963.773
NETO POVEĆANJE GOTOVINE	1.105.392	2.371.116
NETO SMANJENJE GOTOVINE	-	-
GOTOVINA NA POČETKU GODINE	11.300.417	8.726.264
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	10.214.318	6.670.645
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	9.989.258	6.467.608
GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA	12.630.868	11.300.417

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 28. februar 2018. godine

Stevan Čomić

Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odboraSlavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI

Erste Bank a.d., Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") osnovana je 25. decembra 1989. godine pod nazivom Novosadska banka a.d., Novi Sad, koja je početkom avgusta 2005. godine, nakon uspešno okončanog procesa privatizacije, postala član Erste Bank Group.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 7 poslovnih centara, 46 filijala, 9 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 31. decembar 2017. godine imala 1.075 zaposlenog (31. decembar 2016. godine: 1.021 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: www.erstebank.rs

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31. decembra 2017. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 71/2014 i 135/2014).

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Srbija (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za sledeće stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i derivati.

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima Banke iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu napomene 2.

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2017. godine:

- **MRS 7 Izveštaj o novčanim tokovima (Izmena): Obelodanjivanje**

Standard je primenjiv počev od ili posle 1. januara 2017. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Cilj ove izmene i dopune je da omogući korisnicima finansijskih izveštaja da procene promene u obavezama proizašlim iz aktivnosti finansiranja, uključujući promene koje proizilaze kako iz novčanih, tako i iz nenovčanih promena. Dopuna definiše da je jedini način da se ispuni zahtev za obelodanjivanjem tabelarni prikaz početnog i krajnjeg stanja u bilansu stanja za obaveze koje proističu iz aktivnosti finansiranja, uključujući promene u novčanim tokovima iz aktivnosti finansiranja, promene koje proizilaze iz sticanja kontrole i prodaje udela ili učešća, efekat promene deviznog kursa, promena fer vrednosti i druge promena. Ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016**, koji predstavlja skup izmena i dopuna postojećih MSFI. Izmene standarda su primenjive za periode počev od ili posle 1. januara 2017. godine, za MSFI 12 Obelodanjivanje interesa u drugim entitetima i za periode počev od ili posle 1. januara 2018. godine za MSFI 1 Prva primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Mogućnost ranije primene je dozvoljena za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Ne očekuje se da će izmene MSFI 12 imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

- **MRS 12 Porez na dobit (Izmena): Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke**

Izmene su primenljive počev od ili posle 1. januara 2017. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Cilj ovih izmena i dopuna je da pojašni obračun za odložena poreska sredstva za nerealizovane gubitke, kako bi se odgovorilo na različitu primenu MRS 12 u praksi. Konkretni problemi za koje postoje različita rešenja u praksi se odnose na slučajeve kada se javlja odbitna privremena razlika nakon pada fer vrednosti, zatim na nadoknadu sredstva višoj od njegove knjigovodstvene vrednosti, na verovatnu buduću oporezivu dobit i na kombinovanu procenu naspram pojedinačne procene. Ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- **Međunarodni standard finansijskog izveštavanja 9 Finansijski Instrumenti**

Jula 2014. IASB je izdao MSFI 9 Finansijski instrumenti, standard koji će zameniti MRS 39 od 1. januara 2018. godine. MSFI 9 obrađuje tri glavna područja računovodstva finansijskih instrumenata: klasifikacija i merenje, novi model za umanjenje vrednosti i računovodstvo zaštite.

Banka je uspostavila tim za implementaciju („Tim“) sa članovima iz timova rizika, finansija i operacija radi pripreme i sprovođenja MSFI 9 („Projekat“). Sponzor projekta je član Izvršnog odbora zadužen za rizike i finansije, koji redovno podnosi izveštaj Nadzornom odboru Banke, a projektom se upravlja u okviru transformacije Banke. Tim Banke za C&M definisao je proces provere FV/AC pri početnom priznavanju kredita kao i naknadne izmene (modifikacije) kredita. Sve promene i usklađivanje osnovnog sistema banke, potrebne za podršku procesu, sprovele su se tokom 2017. godine. Što se tiče obezvređenja finansijskih sredstava, Banka je paralelno sa razvojem parametara, radila na metodologiji, procesima i tehničkom rešenju za definisanje nivoa i obračuna rezervi u skladu s novim standardom.

MSFI 9 uvodi dva kriterijuma za klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava: 1) poslovni model entiteta za upravljanje finansijskim sredstvima i 2) karakteristike ugovorenih novčanih tokova finansijskih sredstava. Kao rezultat toga, finansijsko sredstvo se meri po amortizovanoj vrednosti ("AC") samo ako su ispunjena oba sledeća uslova: a) sredstvo se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje sredstava za prikupljanje ugovornih novčanih tokova ('držati za prikupljanje') i (b) ugovoreni uslovi novčanih tokova finansijskog sredstva na određene datume su isključivo glavnica i kamata na neizmirenom iznosu glavnice ("SPPI"). Merenje po fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode ("FVOCI") primenjuje se na finansijska sredstva koja se drže u poslovnom modelu čiji je cilj ostvaren prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodaje sredstava dok je uslov b) takođe ispunjen. Sva druga finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha ('FVTPL').

Prilikom primene kriterijuma poslovnog modela, Banka mora proceniti očekivanu prodajnu aktivnost finansijskih sredstava. Prodaja zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje blizu roka dospeća sredstava, retka prodaja izazvana neponovljivim događajima (kao što su promene u regulatornom okruženju, teška kriza likvidnosti) ne smatraju se da su u suprotnosti sa "držanim za prikupljanje" poslovnim modelom. Kao rezultat toga, prodaja je slučajna u poslovnom modelu 'držati za prikupljanje'.

Što se tiče kriterijuma karakterističnih novčanih tokova Banka je zaključila će se celokupan njen kreditni portfolio koji je trenutno klasifikovan kao krediti i potraživanja i dalje meriti na AC.

Ulaganja u instrumente kapitala koja su trenutno kategorizovana kao raspoloživa za prodaju biće kategorizirana kao FVTPL.

Kada je reč o klasifikaciji i merenju finansijskih obaveza, nakon prelaska na MSFI 9, takođe nema izmena u klasifikaciji i vrednovanju u odnosu na MRS39.

Model računovodstva zaštite nije relevantan za Banku budući da ne primenjujemo računovodstvo zaštite.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

Međunarodni standard finansijskog izveštavanja 9 Finansijski Instrumenti (nastavak)

Novi model obezvređenja zahteva priznavanje rezervisanja za kreditne gubitke ('CLA') na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka ('ECL') umesto samo nastalih kreditnih gubitaka, kao što je slučaj u skladu sa MRS 39. Primenjuje se na izloženosti kreditnom riziku koji proizlaze iz klasifikovanih dužničkih instrumenata na AC ili FVOCI, potraživanja za lizing, ugovore o finansijskim garancijama i određene obaveze po kreditima.

U slučaju izloženosti kreditnom riziku koji nisu kreditno obezvređeni pri inicijalnom priznavanju, banka će priznati CLA u iznosu jednakom 12-mesečnom ECL (nazvanu "Stage 1") sve dok se ne dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika na datum izveštavanja u odnosu na početno prepoznavanje ('SICR'). U ostalim slučajevima, CLA se meri u životnom veku ECL, a srodni instrumenti se nazivaju "Stage 2", osim ako se na datum izveštavanja (naziva se "Stage 3") smatra da su kreditno obezvređeni (nazivaju se „Stage 3“). Za kupljenu ili plasiranu kreditno obezvređenu finansijsku imovinu ('POCI'), samo negativne promene u životnom veku ECL nakon inicijalnog priznavanja jasno se priznaju kao CLA, dok se povoljne promene priznaju kao dobitak zbog umanjenja vrednosti povećavajući knjigovodstvenu vrednost pripadajućih POCI sredstava.

Za potraživanja za lizing i potraživanja od kupaca koji sadrže značajnu komponentu finansiranja (gde Banka takođe uključuje potraživanja za faktoring), MSFI 9 omogućava pojednostavljen pristup obezvređenju, pri čemu se naknade za kreditne gubitke uvek obračunavaju u životnom periodu ECL. Banka neće primeniti ovo pojednostavljenje.

U oblasti ECL modeliranja i CLA izračunavanja, Banka je identifikovala više ključnih pokretača, i to:

a) definicija "kreditne obezvređenosti"

U pogledu primene koncepta "kreditne obezvređenosti" u MSFI 9, banka je generalno usvojila pristup usklađivanja sa regulatornim konceptom "neizmirenja obaveza" za izloženost pozajmicama. Ako status neizmirenja obaveza postoji već kod inicijalnog prepoznavanja izloženosti (npr. u kontekstu značajnog restrukturiranja), onda je ta izloženost identifikovana kao POCI.

b) indikatori SICR koji se primenjuju na neobezvređene kreditne izloženosti

U različitim portfolijima i tipovima proizvoda definisani su brojni kvantitativni i kvalitativni SICR indikatori, pored SICR pokazatelja za 30 dana kašnjenja.

Prema tome, SICR se kvantitativno meri upućivanjem na negativnu promenu, nakon inicijalnog priznavanja instrumenta, u trenutnoj godišnjoj preostaloj verovatnoći neizvršenja u veku trajanja ('PD') i u tekućem dvanaestomesečnom PD-u. Značaj takve promene se ocenjuje kroz kombinaciju promena relativnih i apsolutnih pragova. Pragovi se utvrđuju na nivou segmenta PD ili nivoa clijenata, po potrebi, i podležu inicijalnoj i stalnoj validaciji.

Kvalitativni SICR indikatori uključuju oznake odlaganja izvršenja kredita, oznake prenosa u rizične plasmane, informacije iz sistema ranog upozoravanja koji se ne odražavaju dovoljno u rejtinzima, kao i pokazatelje prevare. Dodeljivanje nekih specifičnih kvalitativnih indikatora suštinski se oslanja na iskusnu presudu o kreditnom riziku koja se vrši adekvatno i blagovremeno. Pored kvalitativnih pokazatelja definisanih na nivou clijenata, procena značajnog povećanja kreditnog rizika vrši se na nivou portfolija ako je povećanje kreditnog rizika na pojedinačnom instrumentu ili nivou clijenta dostupno samo sa određenim vremenskim zaostatkom ili se može posmatrati isključivo na nivou portfolija.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

Međunarodni standard finansijskog izveštavanja 9 Finansijski Instrumenti (nastavak)

Nakon prelaska na MSFI 9, SICR mora biti određen u odnosu na PD-e koji su postojali na inicijalnom priznavanju instrumenta. U slučajevima kada PD-evi za retrospektnu identifikaciju pri inicijalnom priznavanju nisu bili mogući bez nepotrebnih troškova ili napora, banka je primenila sledeći niz metoda aproksimacija: najbliži rejting do inicijalnog priznavanja, ponovnu ocenu na osnovu istorijskih podataka sa trenutnim modelom rejtinga, najbolji mogući rejting za odgovarajući portfolio u to vreme, prvi dostupni rejting.

Primena "oslobađanja od niskog kreditnog rizika" koja je dozvoljena u skladu sa MSFI 9 za "investicioni razred" ili drugu "sredstvo s niskim rizikom" (što rezultira u 12 meseci očekivanih kreditnih gubitaka koje se izračunavaju bez obzira na kvantitativne mere SICR) biće ograničena na određene tipove dužničkih hartija od vrednosti i kategorija ugovornih strana, a samo ako su podržani dovoljnim dokazima o niskom riziku na lokalnom nivou.

c) ECL modeliranje

Ključni parametri rizika koji se koriste za merenje ECL - PD, loss given default ('LGD') i izloženost po defaultu ('EAD') - izvedeni su iz interno razvijenih statističkih modela i drugih istorijskih podataka koji koriste regulatorne modele.

PD opisuje verovatnoću neizvršenja obaveza klijenta vezanih za zajmove. Dvanaestomesečni PD odražava procenju verovatnoću neizvršenja u roku od jedne godine od dana izveštavanja, dok životni PD ukazuje na procenju verovatnoću neizvršenja do dospeća instrumenta i kumulira uslovne marginalne 12-mesečne PD procene koji se mogu pripisati svake godine do dospeća. Metode procene PD koje se koriste u Erste Grupi zavise od kriterijuma segmentacije definisanih od strane relevantnih lokalnih jedinica za upravljanje strateškim rizikom. Primenjive metode procene obuhvataju prosečnu analizu stope zaduženosti i matricu unutrašnje / eksterne migracije i razmatraju prilagođavanja trenutne procene.

LGD obuhvata stopu gubitaka u slučaju neizvršenja obaveza. Generalno, izbor metoda procene zavisi od portfolija i da li je krivina definisana na segmentu LGD, klijenta ili nivoa partije. LGD segmentacija koja se koristi zasnovana se na osiguranim / neosiguranim karakteristikama partija, primenjene vrednosti su zasnovane na iskustvu stručnjaka, regulisane u skladu sa backtestingom LLP-a, a procena statističke LGD je u toku i biće završena i implementirana 2018. godine.

EAD koji se može pripisati bilo kojoj datoj budućoj godini tokom preostalog dospeća bilansne izloženosti, aproksimira se na osnovu trenutne bruto knjigovodstvene vrednosti izloženosti pomnožene sa koeficijentom amortizacije koji zavisi od ugovorene vrste otplate izloženosti. Za vanbilansne neobezvređene kreditne izloženosti, usklađivanje EAD-a zasnovano je na trenutnom nominalnom iznosu izloženosti, pomnoženom sa faktorom konverzije kredita.

d) Razmatranje informacija u budućnosti ("FLI")

Merenje ECL i SICR procene zahteva dalje razmatranje FLI-a, koji je Banka uskladila sa pristupom Erste Grupe, rešena je uvođenjem početne prognoze i nizom alternativnih scenarija za odabrane makroekonomske varijable. Ovi rezultati su izvedeni, zajedno sa verovatnoćom njihovog pojavljivanja, kao odstupanje od početnih prognoza, pri čemu su osnove prognoza, uz nekoliko izuzetaka, interno određene od strane istraživačkog odeljenja Erste Grupe. Uzimajući u obzir više scenarija, "neutralni" PD prilagođavaju se makro modelima koji povezuju relevantne makroekonomske varijable sa upravljačima rizika. Stoga, nepristrasni ECL sa ponderisanom verovatnoćom izveden je sa težinama koje predstavljaju verovatnoće pojave svakog makroekonomskog scenarija. Tipične makroekonomske varijable mogu uključiti realni bruto domaći proizvod, stopu nezaposlenosti, stopu inflacije, indeks proizvodnje, kao i tržišne kamatne stope. Izbor varijabli zavisi i od dostupnosti pouzdanih prognoza za navedeno lokalno tržište. FLI se inicijalno ne primenjuje u Banci i planirano je da se implementira 2018. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

Međunarodni standard finansijskog izveštavanja 9 Finansijski Instrumenti (nastavak)

Očekuje se da prelazak na MSFI 9 rezultuje povećanjem početnog stanja rezervisanja za očekivane gubitke u 2018. godini u odnosu na krajnje stanje ispravke vrednosti u 2017. godini obračunatih u skladu sa MRS 39 (uključujući rezervisanja za vanbilansne izloženosti u skladu sa MRS 37) u aproksimativnom iznosu od RSD 659 miliona.

Pored navedenog efekta, rukovodstvo Banke očekuje i sledeće efekte po osnovu prelaska na MSFI 9: smanjenje rezultata prethodnih godina u aproksimativnom iznosu od RSD 31 milion po osnovu retrospektivne primene modifikacije, povećanje rezultata prethodnih godina u aproksimativnom iznosu od RSD 87 miliona i 5 miliona po osnovu prihodovanja naplaćene prethodno suspendovane kamate i promene vrednovanja vlasničkih ulaganja, respektivno, te poreski efekat po osnovu primene MSFI 9 u aproksimativnom iznosu od RSD 10 miliona.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima**

Standard je primenjiv počev od ili posle 1. januara 2018. godine. MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji će se primenjivati na prihode iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtevi standarda će se takođe primenjivati na priznavanje i merenje dobitaka i gubitaka od prodaje neke nefinansijske imovine, koja nije posledica uobičajenih aktivnosti Banke (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahteva detaljna obelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o činidbenim obavezama iz ugovora, promene u stanju imovine i obaveza po osnovu ugovora između perioda, kao i ključne procene. Rukovodstvo Banke je i dalje u procesu ocene mogućeg uticaja, ali ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima (pojašnjenja)**

Pojašnjenja standarda će se primenjivati počev od ili posle 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Cilj je pojašnjenje namere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahteva MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima, posebno u delu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih činidbenih obaveza, pojašnjavajući princip „pojedinačne identifikacije“, principal-agent problem (procena da li je Društvo principal ili agent), kao i primenu kontrolnog pristupa i licenciranja, obezbeđujući dodatne smernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i autorskih prava. Pojašnjenja takođe obezbeđuju dodatne praktične savete za Banke koja će primenjivati MSFI 15 potpuno retrospektivno, ili koja će izabrati primenu modifikovanog retrospektivnog pristupa. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 16 Lizing**

Standard je primenjiv počev od ili posle 1. januara 2019. godine. MSFI 16 definiše početno priznavanje, odmeravanje i obelodanjivanje lizinga za obe strane u ugovoru, odnosno za kupca („zajmoprimca“) i za dobavljača („zajmodavca“). Novi standard zahteva da zajmoprimac prizna većinu zajmova u svojim finansijskim izveštajima. Zajmodavci će imati jedan računovodstveni model za sve vrste lizinga, uz pojedine izuzetke. Računovodstvo zajmodavca ostaje suštinski nepromenjeno. Rukovodstvo Banke je u procesu utvrđivanja efekata koje će primena ovog standarda imati na finansijske izveštaje Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

- **MSFI 10 Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete: Prodaja aktive između investitora i zavisnog preduzeća (Izmena)**

Izmene i dopune ukazuje na poznato neslaganje između zahteva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih preduzeća i zajedničkih poduhvata. Rezultat dopuna odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira biznis, bez obzira da li je reč o zavisnom društvu ili ne. Delimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja nije ključna za obavljanje biznisa, čak i kada je ova aktiva deo zavisnog preduzeća. U decembru 2015. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primene ovog standarda čekajući ishod istraživanja vezano za metod učešća. Ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 2: Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja akcijama (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda se odnose na zahteve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija akcijama zasnovane na gotovini, kod transakcija plaćanja akcijama sa karakteristikama neto poravnanja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmene odredbi i uslova plaćanja akcijama, koje menjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini to transakcija plaćanja akcijama zasnovane na kapitalu. Ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MRS 40: Transfer na investicione nekretnine (Izmena)**

Izmene i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda ukazuju kada entitet treba da uradi transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmene i dopune navode da promena upotrebe nastaje kada imovine ispuni, ili prestane da ispunjava, definiciju investicione nekretnine i postoje dokazi promene upotrebe iste. Promena namere rukovodstva u vezi sa načinom korišćenja imovine ne pruža dokaze o promeni upotrebe iste. Ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2021. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao konsekvencija, bilo je teško za investiture da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednosti odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavlja nezasluženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)****• IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje**

Tumačenje je primenljivo za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a pre nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unapred plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode. Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

• IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predviđa razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretpostavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preispituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluku i procenu koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Banka trenutno procenjuje uticaj interpretacije na finansijske izveštaje.

Za sledeća nova obelodanjivanja ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke:

- Godišnja poboljšanja MSFI ciklus 2014 – 2016 – izmene MSFI 1 i MRS 28 (objavljene 8. decembra 2016. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Mogućnost prevremene otplate sa negativnom naknadom – izmene MSFI 9 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Primena MSFI 9 Finansijski instrumenti sa MSFI 4 Ugovori o osiguranju – Izmene MSFI 4 (objavljene 12. septembra 2016. godine i stupaju na snagu, u zavisnosti od pristupa, za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine za pravna lica koja izaberu da primene opciju privremenog izuzeća ili kada entite prvo primenjuje MSFI 9 koristi se pristup preklapanja)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.2. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitentata.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i kamatonosne finansijske instrumente raspoložive za prodaju, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

2.3. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Banka ostvaruje prihode od naknada i provizija koji proizilaze iz širokog spektra usluga koje pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u tri kategorije:

/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.

Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

/iii/ Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi se priznaju kada se ustanovi pravo Banke na priliv po osnovu dividendi.

2.4. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Preračunavanje stranih valuta (nastavak)

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

2.5. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja, odnosno datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

Dobici na prvi dan

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi ne tržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

Klasifikacija finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Banke vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od svrhe zbog koje su finansijski instrumenti stečeni i njihovih karakteristika.

Banka je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti i potraživanja i investicije raspoložive za prodaju

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

2.5.1. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Ova kategorija uključuje dve potkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona sredstva koja su označena po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom početnog priznavanja.

Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promena cena istih. Navedena sredstva se evidentiraju u bilansu stanja po fer vrednosti.

Banka takođe ima derivate koji su klasifikovani po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Rukovodstvo nije prilikom inicijalnog priznavanja klasifikovalo finansijska sredstva u potkategoriju sredstava koja se iskazuju po fer vrednosti preko bilansa uspeha.

Hartije od vrednosti kojima se trguje obuhvataju obveznice i državne zapise Republike Srbije.

Svi dobitci i gubici koji nastaju prilikom vrednovanja i prodaje finansijskih sredstava po fer vrednosti iskazuju se u bilansu uspeha.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.5.2. *Finansijska sredstva koja se drže do dospeća*

Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospećem, za koje Banka ima pozitivnu nameru i sposobnosti da ih drži do dospeća, a koja ne ispunjavaju definiciju kredita i potraživanja.

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti koje se drže do dospeća evidentiraju se po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda diskontovanja efektivnom kamatnom stopom, umanjenoj za ispravke vrednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvređenja. Amortizovana vrednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovinu toku perioda dospeća.

Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazuju u okviru prihoda od kamata. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se priznaju u korist bilansa uspeha tokom perioda trajanja instrumenta.

Banka vrši individualnu procenu da bi utvrdila da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do obezvređenja, iznos gubitka usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti ulaganja i sadašnje vrednosti očekivanih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja i iskazuje se u bilansu uspeha kao rashod indirektnih otpisa plasmana.

Ukoliko, u narednoj godini, dođe do smanjenja iznosa procenjenog obezvređenja kao posledica nekog događaja koji je usledio nakon priznavanja obezvređenja, svaki iznos obezvređenja koji je prethodno priznat se umanjuje i efekti se evidentiraju u korist bilansa uspeha. Smanjenje ispravke vrednosti neće rezultirati knjigovodstvenom vrednosti iznad iznosa amortizacionog troška kao da sredstvo nije obezvređeno.

2.5.3. *Kredit i potraživanja od banaka i komitenata*

Kredit i potraživanja od banaka i komitenata su sredstva koje Banka nema nameru da proda u kratkom roku niti koje Banke klasifikuje, nakon početnog vrednovanja, u finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha niti finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Nakon početnog vrednovanja, kredit i plasmani bankama i komitentima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope umanjenoj za obezvređenje. Amortizovana vrednost se računa uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja i naknade i troškove koji su integralni deo efektivne kamatne stope. Amortizacija se uključuje u prihode od kamata u Bilansu uspeha. Gubici od obezvređenja se priznaju u okviru Neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava u Bilansu uspeha.

Kredit u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na stranu valutu revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između vrednosti neotplaćene glavnice i iznosa obračunatog primenom valutne klauzule iskazana je u okviru datih kredita i depozita. Dobici i gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi, odnosno rashodi kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.5.3. Krediti i potraživanja od banaka i komitenata (nastavak)

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što su reprogrami), Banka prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava i rezervisanja za rizike

U skladu sa internom politikom Banke, na svaki izveštajni datum Banka procenjuje da li postoji objektivni dokaz umanjenja (obezvređenja) vrednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Gubici po osnovu obezvređenja se priznaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva i kada isti utiču na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procenjeni.

Dokazi o obezvređenju uključuju indikacije da se jedan dužnik ili grupa dužnika suočava sa značajnim finansijskim poteškoćama usled pogoršanja poslovnog i/ili makroekonomskog okruženja, docnije pri servisiranju kamate ili glavnice, verovatnoću da će doći do stečaja ili neke druge finansijske reorganizacije na osnovu čega se inicira utvrđivanje da li je došlo do merljivog smanjenja budućih tokova gotovine. Inicijalno, Banka utvrđuje postojanje obezvređenja na grupnoj (portfolio) bazi, pre nego što se identifikuje pogoršanje kreditne sposobnosti klijenta (npr. povećanje broja dana docnije).

Prilikom procene obezvređenja kredita i plasmana bankama i komitentima vrednovanih po amortizovanoj nabavnoj vrednosti u slučaju da se identifikuju pogoršanja kreditne sposobnosti klijenta, Banka vrši individualnu procenu da utvrdi da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju za svako finansijsko sredstvo koje je individualno značajno, kao i grupnu procenu za finansijska sredstva koja nisu individualno značajna.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.5.3. Krediti i potraživanja od banaka i komitenata (nastavak)

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava i rezervisanja za rizike (nastavak)

Ukoliko Banka utvrdi da ne postoje objektivni dokazi o obezvređenju za finansijska sredstva za koja je vršena individualna procena Banka svrstava takva sredstva u grupu finansijskih sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i vrši grupnu (portfolio) procenu obezvređenja. Sredstva za koja se vrši individualna procena obezvređenja i za koja se priznaje gubitak po osnovu obezvređenja nisu uključena u grupnu procenu obezvređenja.

Ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastao gubitak zbog umanjenja vrednosti, iznos gubitka na individualnoj osnovi se utvrđuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti kredita i njegove nadoknadive vrednosti, koja predstavlja sadašnju vrednost procenjenih budućih tokova gotovine, diskontovanih po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Ukoliko kredit ima varijabilnu kamatnu stopu, koristi se tekuća efektivna kamatna stopa.

Kalkulacija sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine finansijskog sredstva koje je obezbeđeno kolateralom, pored redovnih priliva iz poslovnih aktivnosti, reflektuje i tokove gotovine koji mogu nastati po osnovu realizacije instrumenta obezbeđenja.

U svrhe grupne procene obezvređenja, finansijska sredstva se grupišu na osnovu internog sistema klasifikacije koji Banka koristi uzimajući u obzir karakteristike kreditnog rizika kao što su finansijsko stanje klijenta, vrsta plasmana, segmenta kome klijent Banke pripada, postojanje dospelih potraživanja, broj dana u kašnjenju dospelih potraživanja kao i ostale relevantne faktore.

Budući tokovi gotovine koji se odnose na grupu finansijskih sredstava koji su predmet grupne procene obezvređenja se procenjuju na osnovu stručnog mišljenja potkrepljenog istorijskim iskustvima o gubicima po osnovu sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika. Istorijska iskustva se koriguju na osnovu dostupnih tekućih podataka kako bi se odrazili efekti tekućih uslova koji nisu imali uticaja na godine na kojima se zasniva istorijsko iskustvo, kao i da bi se uklonili efekti uslova koji su bili specifični za prethodne istorijski period, a ne postoje u periodu za koji se sastavlja bilans stanja.

Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procenu budućih tokova gotovine se prate i koriguju na godišnjoj osnovi kako bi oslikale stvarnu procenu kreditnog rizika i smanjile razlike između procenjenih i ostvarenih iznosa po osnovu gubitka.

Knjigovodstvena vrednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa ispravke vrednosti, a gubici nastali po osnovu umanjenja vrednosti kredita i potraživanja, kao i ostalih finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrednosti, evidentiraju se u bilansu uspeha kao neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki. Finansijsko sredstvo se smatra nenaplativim ukoliko Banka nema razumnih očekivanja o naplati. Indikatori verovatne nenaplativosti su: kašnjenje klijenta u izmirivanju obaveze, pokretanje postupka stečaja ili likvidacije, brisanje iz Registra privrednih društava, klijent ne priznaje potraživanja prilikom usklađivanja potraživanja.

Otpis potraživanja se vrši samo kada se iscrpe svi raspoloživi izvori naplate (npr. završen stečajni postupak, završen je sudski postupak, realizovani su svi raspoloživi kolaterali, urađena je unakrsna provera lične imovine klijenata). Krediti i sa njima povezana ispravka vrednosti se u potpunosti isknjižavaju (otpisuju) kada se finansijsko sredstvo smatra nenaplativim. Otpis potraživanja se radi ili na teret ispravke vrednosti ili direktno na teret rashoda. Otpis nenaplativih potraživanja vrši se na osnovu odluka suda, Skupštine Banke ili Izvršnog odbora Banke kada nema realne mogućnosti za naplatu i kada su svi instrumenti obezbeđenja naplate kredita aktivirani.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.5.3. *Kredit i potraživanja od banaka i komitenata (nastavak)*

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava i rezervisanja za rizike (nastavak)

Ukoliko, tokom narednog perioda, dođe do smanjenja iznosa priznatog gubitka usled obezvređenja, koje nastaje kao posledica nekog događaja koji se odigrao nakon ranije priznatog obezvređenja, prethodno priznat gubitak po osnovu obezvređenja se smanjuje korigovanjem računa ispravke vrednosti, a iznos korekcije se priznaje u bilansu uspeha kao prihod od ukidanja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki. Smanjenje ispravke vrednosti neće rezultirati knjigovodstvenom vrednosti finansijskog sredstva iznad iznosa amortizacionog troška kao da to sredstvo nije obezvređeno.

2.5.4. *Reprogramirani krediti*

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.5.5. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Hartije od vrednosti koje su namenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane, ili založene kod Narodne banke Srbije kao obezbeđenje u cilju dobijanja kredita za likvidnost, usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursovima stranih valuta ili cena kapitala, klasifikuju se kao "hartije od vrednosti raspoložive za prodaju". Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrednosti.

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrednosti. Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru ostalog ukupnog rezultata, dok se hartija od vrednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrednosti nije obezvređena. Kada se hartije od vrednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanjuje vrednost, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru ostalog ukupnog rezultata.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica koja nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i za koje su ostali metodi razumnog procenjivanja neodgovarajući, izuzeta su od vrednovanja po tržišnoj vrednosti i iskazuju se po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti.

Dividende stečene tokom držanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su uključene u ostale poslovne prihode i učešća u kapitalu kada je nastalo pravo na priliv po osnovu dividendi.

Kada su u pitanju učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, Banka na dan bilansa stanja vrši procenu da li postoje objektivni dokazi da je jedno ili više ulaganja obezvređeno. U slučaju učešća u kapitalu drugih pravnih lica klasifikovanih kao raspoloživih za prodaju, u objektivne dokaze se svrstavaju značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ulaganja ispod nabavne vrednosti.

Kada postoje dokazi o obezvređenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika između nabavne cene i tekuće fer vrednosti, umanjeno za bilo koji gubitak usled obezvređenja tog ulaganja, koje je prethodno priznato na teret bilansa uspeha, se uklanja iz kapitala i priznaje se na teret bilansa uspeha. Ispravke vrednosti po osnovu obezvređenja učešća u kapitalu se ne ukidaju preko bilansa uspeha, već se povećanje fer vrednosti, nakon priznatog obezvređenja, priznaje direktno u korist kapitala.

Ispravke vrednosti po osnovu obezvređenja učešća u kapitalu, koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano utvrditi, se procenjuju kao razlika između njihove knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanih budućih tokova gotovine, priznaju se na teret bilansa uspeha i ne ukidaju do prestanka priznavanja sredstava.

U slučaju dužničkih instrumenata koji su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju, obezvređenje se procenjuje na osnovu istih kriterijuma kao i za finansijska sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj nabavnoj vrednosti. Ukoliko se, u narednoj godini, fer vrednost dužničkog instrumenta poveća i ukoliko se taj rast može objektivno povezati sa događajem koji se desio nakon što je gubitak usled obezvređenja priznat na teret bilansa uspeha, gubitak usled obezvređenja se ukida u korist bilansa uspeha.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.5.6. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaoću, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

Ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

2.6. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

2.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

2.8. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9. Investicije u zavisna društva

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Banka na dan 31. decembra 2017. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke.

2.10. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	do 10 godina
Ostala nematerijalna ulaganja	4 godine

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Banka poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.12. Obezvredenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.13. Lizing

Sagledavanje da li je određeni ugovor lizing ili sadrži elemente lizinga se zasniva na suštini ugovora i zahteva procenu da li ispunjenje ugovora zavisi od upotrebe određenog sredstva ili grupe sredstava i da li ugovor podrazumeva prenos prava korišćenja sredstava.

(a) Finansijski lizing – Banka kao zakupac

Finansijski lizing, kojim se u suštini na Banku prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga, se kapitalizuje na početku lizinga po nižoj od fer vrednosti predmeta lizinga ili sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, i priznaje se u okviru osnovnih sredstava sa odgovarajućom obavezom prema zakupodavcu koja se iskazuje u okviru ostalih obaveza.

Ukoliko nije izvesno da će Banka do kraja trajanja lizinga steći vlasništvo nad predmetom lizinga, taj predmet se u potpunosti amortizuje tokom trajanja lizinga ili njegovog korisnog veka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje obaveze po osnovu lizinga kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveza. Finansijski rashodi se priznaju direktno na teret bilansa uspeha u okviru rashoda od kamata.

(b) Operativni lizing – Banka kao zakupac

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentiran je kao operativni lizing.

Plaćanja poslovnog zakupa, priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspeha po proporcionalnom metodu (u momentu njihovog nastanka) tokom perioda trajanja zakupa.

2.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godini odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom period. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.15. Naknade zaposlenima

(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banka ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Banka je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Banci. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Banci ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobiti i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobiti i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(c) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.16. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanju Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

2.17. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Banka preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Banku i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečena na takav način, može biti klasifikovana kao:

- 1) Materijalna imovina koju Banka drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
- 2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
- 3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
- 4) Stalna sredstva namenjena prodaji (MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina Banke koju koristi Banka evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad

U skladu sa MRS 2, zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene /cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Banke obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.

Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)

Stalna sredstva namenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila.

2.18. Porezi i doprinosi

(a) Porez na dobit

Tekući porezi

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Banke.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza, odnosno do 31. decembra naredne godine.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.18. Porezi i doprinosi (nastavak)

(a) Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.19. Praćenje poslova po segmentima poslovanja

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

2.20. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

2.21. Promene u prezentaciji uporednih podataka

Prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2017. godinu, Banka je uočila da je na dan 31. decembra 2016. godine iznos od RSD 340 hiljada pogrešno klasifikovan na Kredite i potraživanja od komitenata umesto na Kredite i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno da je iznos od RSD 9.612.501 hiljadu pogrešno klasifikovan na Depozite i ostale obaveze prema drugim komitentima umesto na Depozite i ostale obaveze prema bankama, drugih finansijskim organizacijama i centralnoj banci.

Navedeni iznosi predstavljaju potraživanja odnosno obaveze po osnovu ugovora o kreditima sa Evropskom investicionom bankom (EIB) i Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD).

Uporedni podaci u ovim finansijskim izveštajima su korigovani na način da odražavaju navedenu reklasifikaciju u bilansu stanja na dan 31. decembra 2016. godine. Dodatno, kao posledica navedene reklasifikacije, u ovim finansijskim izveštajima prezentovan je i treći bilans stanja na dan 1. januara 2016. godine, u kojem je iznos od RSD 8.676.882 hiljade reklasifikovan sa Depozita i ostalih obaveza prema drugim komitentima na Depozite i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

U daljem tekstu navedene su ključne procene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine.

(a) Umanjenje vrednosti kredita i potraživanja

Banka procenjuje, na svaki izveštajni datum, da li postoji objektivni dokaz da je vrednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava umanjena (obezvređena). Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvređena i gubici po osnovu obezvređenja se priznaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva (slučaj gubitka) i kada slučaj gubitka utiče na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koja mogu biti pouzdano procenjena.

Kada je reč o proceni gubitaka zbog umanjenja vrednosti kredita, Banka vrši pregled kreditnog portfolija u slučaju da se radi o rezervisanjima na grupnoj osnovi (bez obzira da li se nalaze u statusu neizmirenja obaveza ili ne) najmanje jednom mesečno u cilju procene umanjenja njihove vrednosti. Individualna procena ispravke vrednosti se radi u skladu sa promenama pretpostavki za obračun budućih novčanih tokova, a njihovo revidiranje najmanje jednom kvartalno.

U procesu utvrđivanja da li u bilans uspeha treba uneti gubitak zbog umanjenja vrednosti, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju merljivo smanjenje u procenjenim budućim novčanim tokovima od kreditnog portfolija pre smanjenja koji se može identifikovati na pojedinačnim kreditima u portfoliju. Banka vrši procene na bazi iskustva o ostvarenim gubicima po kreditima iz prethodnih perioda za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima o umanjenju vrednosti sličnom onom kreditnom portfoliju koji je postojao u vreme planiranja budućih novčanih tokova. Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procenu iznosa i vremena budućih novčanih tokova su predmet redovnog pregleda s ciljem da se smanje razlike između procenjenih i ostvarenih gubitaka.

Banka preispituje svoj kreditni portfolio u pogledu eventualnih umanjenja vrednosti (obezvređenja) najmanje na kvartalnoj osnovi. U cilju utvrđivanja da li bi bilo koji gubitak po osnovu obezvređenja trebao biti priznat u bilansu uspeha, Banka procenjuje da li postoji bilo kakav dokaz koji bi ukazivao na neko merljivo umanjenje procenjenih očekivanih novčanih tokova povezanih sa kreditnim portfoliom. Redovno se proveravaju metodologija i pretpostavke (na osnovu kojih se utvrđuju procenjeni iznosi novčanih tokova i njihov predviđeni rok). Gubici od umanjenja vrednosti pojedinačno značajnih potraživanja zasnovani su na procenama diskontovanih budućih novčanih tokova pojedinačnih potraživanja, uzimajući u obzir otplate i realizaciju bilo koje imovine koja se drži kao kolateral po osnovu tih potraživanja. Ako bi se sadašnje vrednosti procenjenih novčanih tokova za portfolio kredita i potraživanja koji se smatraju obezvređenim, promene za +/- 10%, procenjena vrednost kredita i potraživanja bi se ili smanjila za 193.503 hiljada dinara ili povećala 170.350 hiljada dinara respektivno. Ova procena je izvršena za portfolio obezvređenih pojedinačno značajnih kredita i potraživanja na osnovu budućih novčanih tokova po osnovu otplata i naplata iz kolaterala.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(b) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 33.4 (sensitivity limiti) i 33.10 (fer vrednovanje i nivou).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	U RSD hiljada	
	2017	2016
Prihodi od kamata		
– Banke	144.619	151.063
– Javna preduzeća	86.792	157.489
– Druga preduzeća	2.178.964	2.144.276
– Preduzetnici	65.329	54.107
– Javni sektor	1.591.075	1.383.613
– Stanovništvo	3.352.212	3.054.142
– Strana lica	35.131	25.817
– Poljoprivrednici	19.790	26.597
– Drugi komitenti	25.025	52.863
Ukupno	7.498.937	7.049.967
Rashodi kamata		
– Banke	264.395	274.820
– Javna preduzeća	29.432	10.039
– Druga preduzeća	74.108	120.939
– Preduzetnici	1.880	2.281
– Javni sektor	162.678	110.244
– Stanovništvo	131.341	221.151
– Strana lica	390.589	386.929
– Drugi komitenti	226.546	100.797
Ukupno	1.280.969	1.227.200
Neto dobitak po osnovu kamata	6.217.968	5.822.767

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA (NASTAVAK)

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	2017	U RSD hiljada 2016
Prihodi od kamata		
gotovina kod centralnih banaka	116.253	109.311
HOV koje se drže do dospeća	742.723	755.984
HOV raspoložive za prodaju	484.189	333.918
HOV kojima se trguje	289.977	248.708
plasmani i avansi klijentima	5.293.973	5.148.623
plasmani i avansi kreditnim institucijama	24.260	9.576
kamatonosni svop	26.952	11.584
drugi prihodi od kamata	520.610	432.262
Ukupno	7.498.937	7.049.967
Rashodi kamata		
subordinirane obaveze	59.197	68.529
depoziti banaka	320.003	328.517
depoziti klijenata	744.061	719.722
HOV raspoložive za prodaju	40.089	24.566
HOV koje se drže do dospeća	96.613	74.131
kamatonosni svop	20.805	9.945
ostale obaveze za kamate	201	1.792
Ukupno	1.280.969	1.227.200
Neto prihod po osnovu kamata	6.217.968	5.822.767

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	U RSD hiljada	
	2017	2016
Prihodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.304.418	1.206.074
Kreditni poslovi	3.805	78.429
Depozitni poslovi	721.928	619.836
Poslovi sa platnim karticama	51.440	53.945
Garancijski i drugi poslovi jemstva	135.558	123.984
Ostale naknade i provizije	41.812	60.885
Ukupno	2.258.961	2.143.153
Rashodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	501.746	433.193
Ostale naknade i provizije	269.258	251.939
Ukupno	771.004	685.132
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	1.487.957	1.458.021

6. NETO DOBITAK PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA NAMENJENIH TRGOVANJU

	U RSD hiljada	
	2017	2016
Prihodi po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju		
Dobici po osnovu prodaje HOV i ostalih finansijskih sredstava	95.519	77.744
Prihodi od promene fer vrednosti HOV i ostalih finansijskih sredstava	161.649	198.002
Prihodi od promene vrednosti derivata	491.972	302.740
Ukupno	749.140	578.486
Rashodi po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju		
Gubici po osnovu prodaje HOV i ostalih finansijskih sredstava	927	4.425
Rashodi od promene fer vrednosti HOV i ostalih finansijskih sredstava	139.407	186.597
Rashodi od promene vrednosti derivata	327.502	188.507
Ukupno	467.836	379.529
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju	281.304	198.957

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

7. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

	U RSD hiljada	
	2017	2016
Prihodi po osnovu zaštite od rizika		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	2.715	2.137
Ukupno	2.715	2.137
Rashodi po osnovu zaštite od rizika		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	648	899
Ukupno	648	899
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	2.067	1.238

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

8. NETO PRIHODI OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	U RSD hiljada	
	2017	2016
Pozitivne kursne razlike	9.278.602	4.905.600
Negativne kursne razlike	(6.102.950)	(5.557.615)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	935.716	1.765.045
Negativni efekti ugovorene valutne klauzule	(3.886.308)	(909.993)
Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	225.060	203.037

9. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	U RSD hiljada	
	2017	2016
Ostali prihodi operativnog poslovanja	44.013	70.204
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	2.736	19.159
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	1.279	48.475
Dobici od prodaje objekata	23.936	17.352
Dobici od prodaje opreme-automobili	21.424	-
Prihodi od prodaje problematičnih potraživanja	83.532	64.241
Dobici od prodaje nepokretnosti namenjenih prodaji	20.663	-
Ostali prihodi	39.910	38.533
Prihodi od promene vrednosti finansijskih obaveza	-	717
Ukupno	237.493	258.681

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

10. NETO PRIHOD/(RASHOD) PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I KREDITNO RIZIČNIH VANBILANSNIH STAVKI

	2017	U RSD hiljada 2016
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa bilansnih pozicija	7.413.620	9.897.186
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	2.430.790	2.824.067
Ukupno	9.844.410	12.721.253
Rashodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi indirektnih otpisa bilansnih pozicija	7.332.124	10.458.217
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	2.485.813	2.893.367
Ukupno	9.817.937	13.351.584
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	26.473	(630.331)

10.a Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki

	2017	U RSD hiljada 2016
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– potraživanja po osnovu fin.sredstava koja se drže do dospeća (Napomena 18)	(45.434)	-
– potraživanja po osnovu fin.sredstava raspoloživih za prodaju (Napomena 17)	(4)	-
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 19(b))	(6.539)	(4.982)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 20)	(2.408.295)	(3.403.771)
– ostala sredstva (Napomena 23)	(80.695)	(42.638)
	(2.495.529)	(3.451.391)
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (Napomena 28)	(2.485.813)	(2.893.367)
Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	(4.981.342)	(6.344.758)
Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– potraživanja po osnovu fin.sredstava raspoloživih za prodaju (Napomena 17)	924	288
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 19(b))	5.853	9.182
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 20)	2.587.260	2.849.028
– ostala sredstva (Napomena 23)	28.428	32.972
	2.622.465	2.891.470
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (Napomena 28)	2.430.790	2.824.067
Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	5.053.255	5.715.537
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	71.913	(629.221)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

11. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	<u>2017</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>2016</u>
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.213.079	1.145.603
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	460.751	435.455
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	229.426	209.047
Ostali lični rashodi	29.004	12.455
Ukupno	<u>1.932.260</u>	<u>1.802.560</u>

12. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	<u>2017</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>2016</u>
Troškovi amortizacije:		
– osnovnih sredstava (napomena 22)	164.104	105.401
– nematerijalnih ulaganja (napomena 22)	125.988	157.877
Ukupno	<u>290.092</u>	<u>263.278</u>

13. OSTALI RASHODI

	<u>2017</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>2016</u>
Profesionalne usluge	1.171.699	976.974
Donacije i sponzorstva	29.290	40.268
Reklama i propaganda	259.479	240.409
PTT i telekomunikacione usluge	55.051	61.793
Premije osiguranja	425.939	358.522
Troškovi zakupa	347.423	402.743
Troškovi materijala	132.127	109.776
Troškovi poreza i doprinosa	110.212	85.287
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	369.289	267.554
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	9.077	723
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	276.047	261.154
Dnevnice i putni troškovi	76.428	84.199
Obuke i savetovanja	44.122	32.655
Ostalo	113.568	167.162
Ukupno	<u>3.419.750</u>	<u>3.089.221</u>

14. POREZ NA DOBITAK**a) Komponente poreza na dobit**

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	<u>2017</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>2016</u>
Tekući porez na dobit	(160.965)	(2.205)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	-	-
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	(43.015)	(90.186)
Ukupno	<u>(203.980)</u>	<u>(92.391)</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
14. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	2017	U RSD hiljada 2016
Dobit pre oporezivanja	2.836.220	2.157.311
Porez na dobit po stopi od 15%	425.433	323.597
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	50.770	19.340
Iskorišćeni poreski krediti po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	(30.821)	(1.086)
Priznata odložena poreska sredstva po osnovu gubitaka iz ranijih godina	-	(136.213)
Poreski efekti neoporezivih prihoda - kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS	(241.841)	(203.433)
Ostalo	439	90.186
Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha	203.980	92.391
<i>Efektivna poreska stopa</i>	7,19%	4,28%

(c) Komponente odloženog poreza

	iznos privremene razlike	U RSD hiljada 31.12.2017 iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	53.829	8.074
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(448.441)	(67.266)
odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	-	-
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	175.183	26.277
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	108.938	16.341
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.507	11.326
Stanje na dan 31. decembra 2017	(34.984)	(5.248)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
14. POREZ NA DOBITAK (nastavak)**(c) Komponente odloženog poreza (nastavak)**

	U RSD hiljada 31.12.2016	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	68.889	10.333
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(303.403)	(45.510)
odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	280.872	42.131
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	164.287	24.643
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	102.977	15.447
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	83.197	12.480
Stanje na dan 31. decembra 2016	<u>396.819</u>	<u>59.523</u>

d) Promene na odloženim porezima

	<u>31.12.2017</u>	<u>U RSD hiljada 31.12.2016</u>
Stanje odloženih poreskih sredstava na dan 1. januara	59.523	161.382
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	(43.015)	(90.186)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(21.756)	(11.673)
Stanje odloženih poreskih sredstava na dan 31. decembra	<u>(5.248)</u>	<u>59.523</u>

(e) Prava na prenose neiskorišćenih poreskih kredita ističu u sledećim periodima

	<u>iznos 31.12.2017</u>	<u>poslednja godina korišćenja</u>	<u>U RSD hiljada iznos 31.12.2016</u>
po osnovu neiskorišćenog prenosivog poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva	-	-	31.712
po osnovu poreskog gubitka nakon 1.1.2014.	-	-	280.872

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

15. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U dinarima		
Žiro račun	8.681.382	8.276.530
Gotovina u blagajni	1.610.883	1.441.409
	10.292.265	9.717.939
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	1.188.011	1.124.746
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	9.293.751	8.403.985
	10.481.762	9.528.731
Stanje na dan 31. decembra	20.774.027	19.246.670

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS“ br. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014, 4/2015, 78/2015 i 102/2015) koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2017. godine do 17. januara 2018. godine iznosila je RSD 7.002.670 hiljada.

Prosečna kamatna stopa na iznos izdvojene dinarske rezerve u toku 2017. godine iznosila je 1,75% na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS“, br. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014, 4/2015, 78/2015 i 102/2015, koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2017. godine do 17. januara 2018. godine iznosila je EUR 78.446 hiljada.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA NAMENJENA TRGOVANJU

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U dinarima		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– trezorski zapisi	-	196.192
– obveznice	4.623.991	3.669.730
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju	6.154	92.822
	4.630.145	3.958.744
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– trezorski zapisi	-	1.964.904
– obveznice	6.837.548	7.065.377
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju	71.771	59.332
	6.909.319	9.089.613
Stanje na dan 31. decembra	11.539.464	13.048.357

17. FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U dinarima		
Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju		
– trezorski zapisi	-	237.537
– obveznice	5.483.554	2.015.011
– učešća u kapitalu	28.804	136.084
	5.512.358	2.388.632
U stranoj valuti		
Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju		
– državni zapisi	6.804.487	4.879.783
– ostale HOV raspoložive za prodaju	171.755	34.943
	6.976.242	4.914.726
Ukupno hartije od vrednosti	12.488.600	7.303.358
Minus: Ispravka vrednosti	(7)	(120.656)
Stanje na dan 31. decembra	12.488.593	7.182.702

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
17. FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
Stanje na početku godine	120.656	119.448
Nove ispravke vrednosti	4	-
Ukidanje ispravke vrednosti	(924)	(288)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(57.289)	-
Svođenje AfS na fer vrednost	(65.965)	-
Kursne razlike	3.525	1.496
Stanje na dan 31. decembra	7	120.656

18. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE DO DOSPEĆA

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U dinarima		
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća:		
– trezorski zapisi	-	-
– obveznice	7.861.382	8.635.103
	7.861.382	8.635.103
U stranoj valuti		
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća:		
– obveznice	468.487	-
	468.487	-
Ukupno hartije od vrednosti	8.329.869	8.635.103
Minus: Ispravka vrednosti	(45.417)	-
Stanje na dan 31. decembra	8.284.452	8.635.103

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
Stanje na početku godine	-	-
Nove ispravke vrednosti	45.434	-
Ukidanje ispravke vrednosti	-	-
Kursne razlike	(17)	-
Stanje na dan 31. decembra	45.417	-

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	31.12.2017			31.12.2016		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
	U RSD hiljada					
U dinarima						
Dati krediti	-	7.236	7.236	25.128	383	25.511
Dati depoziti	-	-	-	8.008	-	8.008
	-	7.236	7.236	33.136	383	33.519
U stranoj valuti						
Devizni računi	1.151.048	-	1.151.048	458.769		458.769
Dati krediti	13.897	322.478	336.375	78.566	209.531	288.097
Dati depoziti	709.981	-	709.981	427.587		427.587
Ostali plasmani	18.600	-	18.600	14.428		14.428
	1.893.526	322.478	2.216.004	979.350	209.531	1.188.881
						0
Bruto krediti i potraživanja	1.893.526	329.714	2.223.240	1.012.486	209.914	1.222.400
Minus: Ispravka vrednosti			(12.687)			(10.621)
Stanje na dan 31. decembra			2.210.553			1.211.779

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

(a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita

	31.12.2017			31.12.2016			U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	
U dinarima							
Društva za osiguranje	-	182	182	-	175	175	
Finansijski lizing	-	-	-	-	38	38	
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	-	6.834	6.834	-	71	71	
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	-	58	58	25.128	99	25.227	
Strane banke	-	162	162	8.008	-	8.008	
	-	7.236	7.236	33.136	383	33.519	
U stranoj valuti							
Banke u zemlji	693.971	-	693.971	175.722	-	175.722	
Finansijski lizing	11.207	154.266	165.473	-	208.879	208.879	
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	37.300	168.212	205.512	19.367	652	20.019	
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	-	-	-	76.369	-	76.369	
Strane banke	1.151.048	-	1.151.048	707.892	-	707.892	
	1.893.526	322.478	2.216.004	979.350	209.531	1.188.881	
Bruto krediti i potraživanja	1.893.526	329.714	2.223.240	1.012.486	209.914	1.222.400	
Minus: Ispravka vrednosti			(12.687)			(10.621)	
			(12.687)			(10.621)	
Stanje na dan 31. decembra			2.210.553			1.211.779	

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

b) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine, je sledeća:

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
Bez utvđenog roka dospeća	1.173.812	579.646
Do 30 dana	705.184	430.680
Od 1 do 3 meseca	-	2.160
Od 3 do 12 meseci	13.961	-
Preko 1 godine	330.283	209.914
	2.223.240	1.222.400

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
Stanje na početku godine	10.618	13.298
Nove ispravke vrednosti (Napomena 10)	6.539	4.982
Ukidanje ispravke vrednosti (Napomena 10)	(5.853)	(9.182)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(76.518)	
Kursne razlike	77.901	1.523
Stanje na dan 31. decembra	12.687	10.621

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	U RSD hiljada					
	31.12.2017			31.12.2016		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Dati krediti	2.234.464	23.109.007	25.343.471	1.272.819	19.233.022	20.505.841
Ostali plasmani	172.684	1.483	174.167	998.645	67.409	1.066.054
	2.407.148	23.110.490	25.517.638	2.271.464	19.300.431	21.571.895
U stranoj valuti						
Dati krediti	8.345.517	73.729.282	82.074.799	7.246.303	67.980.895	75.227.198
Dati depoziti	85.735	-	85.735	101.322	-	101.322
Ostali plasmani	339.585	48.454	388.039	171.877	524.225	696.102
	8.770.837	73.777.736	82.548.573	7.519.502	68.505.120	76.024.622
Bruto krediti i potraživanja	11.177.985	96.888.226	108.066.211	9.790.966	87.805.551	97.596.517
Minus: Ispravka vrednosti						
– Pojedinačno procenjena			(1.930.488)			(3.056.826)
– Kolektivno procenjena			(1.995.670)			(3.326.118)
			(3.926.158)			(6.382.944)
Stanje na dan 31. decembra			104.140.053			91.213.573

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)
(a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita

	31.12.2017			31.12.2016			U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	
U dinarima							
Delatnost holding kompanija	-	-	-	-	687	687	
Javna preduzeća	128.128	883	129.011	1.723	534	2.257	
Druga preduzeća	1.451.028	619.205	2.070.233	1.292.031	708.705	2.000.736	
Preduzetnici	36.933	437.033	473.966	80.467	229.843	310.310	
Javni sektor	761.418	2.517	763.935	675.050	-	675.050	
Stanovništvo	14.159	21.875.336	21.889.495	97.705	18.333.333	18.431.038	
Strana lica	28	11.725	11.753	-	-	-	
Poljoprivrednici	10.697	24.605	35.302	30.278	7.388	37.666	
Drugi komitenti	4.757	139.186	143.943	94.210	19.941	114.151	
	2.407.148	23.110.490	25.517.638	2.271.464	19.300.431	21.571.895	
U stranoj valuti							
Delatnost holding kompanija	-	-	-	520.947	121.590	642.537	
Javna preduzeća	-	2.183.335	2.183.335	4.323	2.791.685	2.796.008	
Druga preduzeća	8.364.250	42.017.895	50.382.145	6.536.719	44.787.539	51.324.258	
Preduzetnici	65.785	600.776	666.561	41.952	388.782	430.734	
Javni sektor	187.407	2.663.149	2.850.556	162.832	2.313.408	2.476.240	
Stanovništvo	5.124	25.433.419	25.438.543	3.455	16.585.325	16.588.780	
Strana lica	91.955	92.689	184.644	112.326	64.099	176.425	
Poljoprivrednici	13.637	175.784	189.421	29.602	208.086	237.688	
Drugi komitenti	42.679	610.689	653.368	107.346	1.244.606	1.351.952	
	8.770.837	73.777.736	82.548.573	7.519.502	68.505.120	76.024.622	
Bruto krediti i potraživanja	11.177.985	96.888.226	108.066.211	9.790.966	87.805.551	97.596.517	
Minus: Ispravka vrednosti							
- Pojedinačno procenjena			(1.930.488)			(3.056.826)	
- Kolektivno procenjena			(1.995.670)			(3.326.118)	
			(3.926.158)			(6.382.944)	
Stanje na dan 31. decembra			104.140.053			91.213.573	

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)
b) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine, je sledeća:

	31.12.2017	U RSD hiljada 31.12.2016
Bez utvđenog roka dospeća	469.619	546.443
Do 30 dana	204.101	146.436
Od 1 do 3 meseca	749.236	744.613
Od 3 do 12 meseci	9.755.029	8.353.474
Preko 1 godine	96.888.226	87.805.551
	108.066.211	97.596.517

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	31.12.2017	U RSD hiljada 31.12.2016
Stanje na početku godine	6.382.947	7.492.088
Nove ispravke vrednosti (Napomena 10)	2.408.295	3.403.771
Ukidanje ispravke vrednosti (Napomena 10)	(2.587.260)	(2.849.028)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(1.593.266)	(1.752.867)
Kursne razlike	(684.558)	88.980
Stanje na dan 31. decembar	3.926.158	6.382.944

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)
c) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
Delatnost holding kompanija	-	643.224
Trgovina	10.587.711	9.120.734
Prerađivačka industrija	13.816.128	15.211.321
Građevinarstvo	10.341.175	10.454.285
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	5.672.892	8.343.192
Usluge i turizam	12.074.663	10.682.347
Poljoprivreda i prehrambena industrija	2.272.155	2.311.381
Stanovništvo	47.432.489	35.083.922
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	2.223.240	1.222.057
Javni sektor	3.614.491	3.151.290
Strana pravna lica	91.946	112.663
Poljoprivrednici	224.723	275.354
Sektor drugih komitenata	797.311	1.466.103
Preduzetnici	1.140.527	741.044
	110.289.451	98.818.917

21. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U dinarima	93.560	93.560
Stanje na dan 31. decembra	93.560	93.560

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, a nakon izvršene uplate ugovorenih iznosa, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija. Sticanje udela je izvršeno nakon isplate 25% vlasništva Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i 50% vlasništva Immorent AG.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

22. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE

	U RSD hiljada						
	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Oprema uzeta u finansijski lizing	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna ulaganja
NABAVNA VREDNOST							
Stanje na dan 01. januara 2016. godine	<u>778.087</u>	<u>709.357</u>	<u>41.108</u>	<u>243.633</u>	<u>1</u>	<u>1.772.182</u>	<u>1.116.584</u>
Povećanja	-	-	-	-	287.464	287.464	-
Prenosi	9.611	110.796	81.188	-	(287.466)	(85.869)	85.870
Otuđenja i rashodovanja	(43.989)	(10.102)	-	-	-	(54.090)	-
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	<u>743.709</u>	<u>810.049</u>	<u>122.295</u>	<u>243.633</u>	<u>(1)</u>	<u>1.919.686</u>	<u>1.202.454</u>
Povećanja		3.878	(3.878)	-	527.446	527.446	
Prenosi	16.322	255.193	140.326	-	(506.282)	(94.441)	94.441
Otuđenja i rashodovanja	(7.385)	(73.359)	(4.570)	(243.633)	-	(328.947)	(9.225)
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	<u>752.646</u>	<u>995.761</u>	<u>254.173</u>	<u>-</u>	<u>21.164</u>	<u>2.023.744</u>	<u>1.287.670</u>
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI							
Stanje na dan 1. januara 2016. godine	<u>263.694</u>	<u>531.073</u>	<u>663</u>	<u>5.125</u>	<u>-</u>	<u>800.554</u>	<u>765.732</u>
Amortizacija (Napomena 12)	19.013	66.918	13.380	6.091	-	105.401	157.877
Otuđenja i rashodovanja	(20.412)	(9.347)	-	-	-	(29.757)	-
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	<u>262.295</u>	<u>588.644</u>	<u>14.043</u>	<u>11.216</u>	<u>-</u>	<u>876.198</u>	<u>923.609</u>
Amortizacija (Napomena 12)	18.494	101.980	42.471	1.159	-	164.104	125.988
Otuđenja i rashodovanja	(2.201)	(68.109)	(4.561)	(12.375)	-	(87.246)	(9.225)
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	<u>278.587</u>	<u>622.515</u>	<u>51.953</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>953.055</u>	<u>1.040.372</u>
Neotpisana vrednost na dan:							
- 31. decembra 2017. godine	<u>474.059</u>	<u>373.246</u>	<u>202.220</u>	<u>-</u>	<u>21.164</u>	<u>1.070.689</u>	<u>247.298</u>
- 31. decembra 2016. godine	<u>481.414</u>	<u>221.405</u>	<u>108.252</u>	<u>232.417</u>	<u>-</u>	<u>1.043.488</u>	<u>278.845</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

22. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

Banka nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembra 2017. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembra 2017. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Banke ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembra 2017. godine.

23. OSTALA SREDSTVA

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U dinarima		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	16.212	36.233
– Potraživanja po osnovu prodaje	2.045	1.070
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	29.582	101.013
– Ostala potraživanja iz poslovanja	197.801	109.349
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
– Dati avansi	2.448	15.558
– Potraživanja od zaposlenih	694	1.171
– Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	725	725
– Zalihe	69.091	57.357
– Ostala potraživanja	(425)	(2.012)
– Ostale investicije	27.006	29.169
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Razgraničeni troškovi premije osiguranja	542.593	314.986
– Kuponska kamata pri kupovini obveznica	-	42.366
– Ostala razgraničenja	166.108	177.502
	1.053.880	884.487
U stranoj valuti		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	-	18
– Potraživanja po osnovu prodaje	29.749	29.633
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	24	60
– Ostala potraživanja iz poslovanja	49.202	54.057
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
– Dati avansi	6.129	30.952
– Potraživanja od zaposlenih	22	1.247
– Ostala potraživanja	2.031	53.965
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Ostala razgraničenja	34.552	34.576
	121.709	204.508
Bruto ostala sredstva	1.175.589	1.088.995
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(115.174)	(242.410)
Stanje na dan 31. decembra	1.060.415	846.585

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

23. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
Stanje na početku godine	242.410	330.747
Nove ispravke vrednosti	80.695	42.638
Ukidanje ispravke vrednosti	(28.428)	(32.972)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(69.703)	(67.346)
Svođenje učešća na fer vrednost	(2.140)	-
Kursne razlike	(107.660)	(30.657)
Stanje na dan 31. decembra	115.174	242.410

24. FINANSIJSKE OBAVEZE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA NAMENJENE TRGOVANJU

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U dinarima		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	14.750	11.556
	14.750	11.556
U stranoj valuti		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	29.708	43.134
	29.708	43.134
Stanje na dan 31. decembra	44.458	54.690

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

25. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

U RSD hiljada

	31.12.2017			31.12.2016		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	304.765	-	304.765	143.703	-	143.703
Depoziti po osnovu datih kredita	-	247	247	-	247	247
Namenski depoziti	86.554	-	86.554	1.075	-	1.075
Ostali depoziti	4.408.726	345.000	4.753.726	3.750.530	390.000	4.140.530
Ukupno	4.800.045	345.247	5.145.292	3.895.308	390.247	4.285.555
U stranoj valuti						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	375.863	-	375.863	872.077	-	872.077
Depoziti po osnovu datih kredita	-	189.556	189.556	-	1.171.456	1.171.456
Namenski depoziti	21.246	18.955	40.201	18.214	3.704	21.918
Ostali depoziti	6.317.658	1.512.836	7.830.494	15.631.839	1.678.180	17.310.019
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	2.262.829	-	2.262.829	-	-	-
Primljeni krediti	-	29.698.233	29.698.233	-	22.582.767	22.582.767
Ostale finansijske obaveze	27.963	-	27.963	78.628	-	78.628
Ukupno	9.005.559	31.419.580	40.425.139	16.600.758	25.436.107	42.036.865
Stanje na dan 31. decembra	13.805.604	31.764.827	45.570.431	20.496.066	25.826.354	46.322.420

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

25. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
Centralna banka	1	3
Banke u zemlji	6.981.815	9.309.202
Društva za osiguranje	2.647.290	2.953.351
Penzijski fondovi	-	170.534
Finansijski lizing	2.626.698	1.785.819
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	3.207.703	1.579.820
Poverenički, investicioni i slični fondovi	-	14.672
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	2.855	8.448
Strane banke	30.104.069	30.500.571
Stanje na dan 31. decembra	<u>45.570.431</u>	<u>46.322.420</u>

Depoziti stranih banaka se najvećim delom odnose na depozit Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 16.359.604 hiljada dinara i depozit Evropske investicione banke u iznosu od 11.094.645 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

26. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

	31.12.2017			31.12.2016			U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	
U dinarima							
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>							
Transakcioni depoziti	17.706.708	-	17.706.708	14.335.266	-	14.335.266	
Opozivi depoziti	-	-	-	-	-	-	
Štedni depoziti:	532.109	542.425	1.074.534	648.934	483.830	1.132.764	
Depoziti po osnovu datih kredita	237.930	189.160	427.090	194.079	96.928	291.007	
Namenski depoziti	2.829.348	18.750	2.848.098	2.539.874	18.750	2.558.624	
Ostali depoziti	6.926.343	7.359	6.933.702	4.715.869	8.900	4.724.769	
Ukupno	28.232.438	757.694	28.990.132	22.434.022	608.408	23.042.430	
U stranoj valuti							
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>							
Transakcioni depoziti	34.154.483	-	34.154.483	23.793.190	-	23.793.190	
Opozivi depoziti	-	-	-	-	-	-	
Štedni depoziti:	8.190.424	11.953.885	20.144.309	8.588.238	13.053.687	21.641.925	
Depoziti po osnovu datih kredita	103.768	2.058.284	2.162.052	477.827	2.253.017	2.730.844	
Namenski depoziti	3.259.784	314.590	3.574.374	767.393	344.020	1.111.413	
Ostali depoziti	1.082.998	124.996	1.207.994	533.112	25.895	559.007	
Primljeni krediti	-	1.291.788	1.291.788	-	2.100.459	2.100.459	
Ostale finansijske obaveze	456.996	-	456.996	311.561	-	311.561	
Ukupno	47.248.453	15.743.543	62.991.996	34.471.321	17.777.078	52.248.399	
Stanje na dan 31. decembra			91.982.128			75.290.829	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

26. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
Holding kompanije	-	51.308
Javna preduzeća	2.057.397	965.665
Privredna društva	26.848.840	18.855.062
Javni sektor	2.691.673	2.152.296
Stanovništvo	45.729.756	40.394.298
Strana lica	2.467.769	3.851.638
Preduzetnici	2.195.108	1.814.183
Poljoprivrednici	397.437	471.626
Drugi komitenti	9.594.148	6.734.753
Stanje na dan 31. decembra	91.982.128	75.290.829

27. SUBORDINIRANE OBAVEZE

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	1.354.523	1.764.606
	1.354.523	1.764.606
Stanje na dan 31. decembra	1.354.523	1.764.606

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	U RSD hiljada	
					31.12.2017	31.12.2016
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	3MEuribor+3,65% p,a,	1.353.974	1.763.890
Ukupno		15.000.000			1.353.974	1.763.890

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u njen dopunski kapital (napomena 33.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**
28. REZERVISANJA

	<u>31.12.2017</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>31.12.2016</u>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (a)	326.073	277.482
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih:		
– naknade za odlazak u penziju	75.507	83.197
– jubilarne nagrade	108.938	102.977
Rezervisanja za sudske sporove (b)	175.183	164.287
Ostala dugoročna rezervisanja	67.041	42.699
Stanje na dan 31. decembra	<u>752.742</u>	<u>670.642</u>

- (a) Prema internoj politici Banke, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivnu (garancije, avale, akreditivne i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Banke gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveze padnu na teret banke.

Dokazi na osnovu kojih Banka vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Banke po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Banke, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Banka vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

- (b) Banka je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Banka tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Banke očekuje negativan ishod.

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>Na dan 31. decembra</u> <u>2017.</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>Na dan 31. decembra</u> <u>2016.</u>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni		
Stanje na početku godine	277.482	205.727
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10)	2.485.813	2.893.367
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10)	(2.430.790)	(2.824.067)
Ostale promene	(6.433)	2.455
	<u>326.072</u>	<u>277.482</u>
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	186.174	190.158
Troškovi kamate i troškovi tekućih usluga	21.405	21.760
Naknade isplaćene u toku godine	(22.323)	(29.782)
Aktuarski gubici/(dobici) po osnovu jubilarnih nagrada	10.226	1.490
Aktuarski gubici/(dobici) po osnovu otpremnina	(11.038)	2.548
	<u>184.444</u>	<u>186.174</u>
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	164.287	118.109
Rezervisanja u toku godine	20.209	55.839
Iskorišćena rezervisanja	(9.313)	(9.661)
Ostale promene	-	-
	<u>175.183</u>	<u>164.287</u>
Ostala dugoročna rezervisanja		
Stanje na početku godine	42.700	20.491
Rezervisanja u toku godine	51.971	35.084
Iskorišćena rezervisanja	(27.628)	(12.875)
	<u>67.043</u>	<u>42.700</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>752.742</u>	<u>670.642</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

29. OSTALE OBAVEZE

	U RSD hiljada	
	31.12.2017	31.12.2016
U dinarima		
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze prema dobavljačima	547	-
Obaveze za primljene avanse	4.105	3.590
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	74.083	1.017
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Razgraničene obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	21.078	13.952
– Razgraničene obaveze za MBU procesuiranje	15.936	15.483
– Razgraničene obaveze za informatičke usluga	13.753	1.085
– Rezervacije za troškove	117.044	47.338
– Ostala razgraničenja	366.291	283.791
Obaveze prema trgovcima po pos terminalima-preduzeća	51.748	13.941
Obaveze za gašenje dinarskih računa	21.685	18.113
Obaveze od prinudno prodatih akcija synergy-fizička lica	24.414	25.514
Ostale obaveze	173.177	16.259
	883.861	440.084
U stranoj valuti		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	163.819	89.362
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	60	25
Obaveze prema dobavljačima	5.734	6.439
Obaveze za primljene avanse	10.634	15.414
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Ostala razgraničenja	36.485	47.065
Pokriće nostro doznaka fizičkih lica	27.937	71.780
Ostale obaveze	27.417	14.033
	272.086	244.118
Stanje na dan 31. decembra	1.155.947	684.202

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
30. KAPITAL
(a) Struktura kapitala Banke

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

	U RSD hiljada	
	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
Akcijski kapital – obične akcije /i/	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija /ii/	124.475	124.475
Rezerve iz dobiti /iii/	7.679.824	5.614.904
Revalorizacione rezerve /iv/	418.024	283.703
Dobitak tekuće godine	<u>2.632.240</u>	<u>2.064.920</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u><u>20.894.563</u></u>	<u><u>18.128.002</u></u>

/i/ Akcijski kapital

Na dan 31. decembra 2017. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2016. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara). U toku 2017. i 2016. godine nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

Većinski akcionar Banke je Erste Group, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembra 2017. godine. Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2017. godine je sledeća:

Naziv akcionara	<u>Broj akcija</u>	<u>Učešće u %</u>
EGB CEPS HOLDING GMBH	742.960	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Graz	<u>261.040</u>	<u>26,00</u>
Ukupno	<u><u>1.004.000</u></u>	<u><u>100,00</u></u>

/ii/ Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od 124.475 hiljada dinara na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. godine obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembra 2017. godine iznose 7.679.825 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2016. godine rezerve iz dobiti su iznosile 5.614.904 hiljada dinara. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 31. marta 2017. godine u ostale rezerve Banke je raspoređena dobit iz 2016. godine u iznosu od 2.064.920 hiljada dinara.

/iv/ Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembra 2017. godine iznose 418.023 hiljade dinara (31. decembar 2016. godine: 283.703 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u hartije od vrednosti raspoloživih za prodaju na tržišnu vrednost, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

31. VANBILANSNE POZICIJE

Banka u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
		U RSD hiljada
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	640.935	696.990
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	37.230.852	22.006.926
Druge vanbilansne pozicije	<u>215.361.570</u>	<u>165.248.404</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>253.233.357</u>	<u>187.952.320</u>

(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
		U RSD hiljada
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	14.006	13.674
– dugoročni	<u>626.929</u>	<u>683.316</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>640.935</u>	<u>696.990</u>

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 8.106 hiljada dinara. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od 615.923 hiljada dinara i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od 10.885 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
31. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)
(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	<u>31.12.2017</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>31.12.2016</u>
U dinarima		
Plative garancije	1.046.722	40.457
Činidbene garancije	4.780.880	3.810.201
Avali i akcepti menica	-	872
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	5.567.655	2.914.003
Ostale vanbilansne stavke	<u>653.801</u>	<u>270.741</u>
	<u>12.049.058</u>	<u>7.036.274</u>
U stranoj valuti		
Plative garancije	1.511.097	457.393
Činidbene garancije	4.869.481	3.835.280
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	17.010.434	10.570.648
Akreditivi	187.855	53.779
Ostale vanbilansne stavke	<u>1.602.927</u>	<u>53.552</u>
	<u>25.181.794</u>	<u>14.970.652</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u><u>37.230.852</u></u>	<u><u>22.006.926</u></u>

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2017. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose 326.072 hiljada dinara (31. decembar 2016. godine: 277.482 hiljada dinara).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2017.

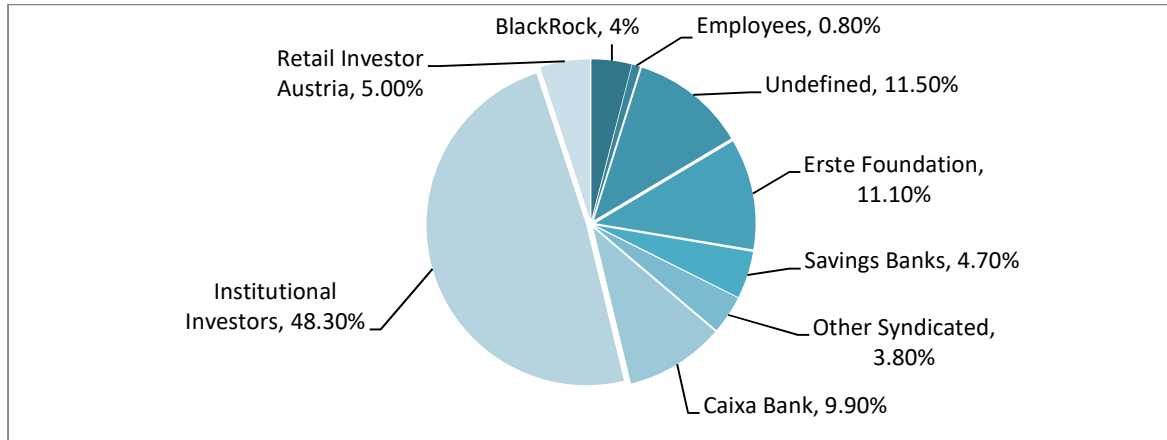
32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

Dugoročni krediti ročnosti do 5 godina su uzeti po stopi od 6MEURIBOR +1,86% odnosno LIBOR +1,8%, dok je subordinirani kredit uzet po stopi od 3MEURIBOR +3,65% na 10 godina.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od -0,29 do 11% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,98 do 1,16%.

Ostale transakcije na tržištu novca (svap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 9,2%.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

	31.12.2017		31.12.2016	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Potraživanja				
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	12.842	-	74.982	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.099.550	12.846	448.389	255.167
Kredit i potraživanja od komitenata	-	153	-	288
Investicije u zavisna društva	-	93.560	-	93.560
Ostala sredstva	4.663	30.833	18.967	28.013
	1.117.055	137.392	542.338	377.028
Obaveze				
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	40.956	-	49.915	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	16.359.513	143.282	19.117.029	794.664
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	51.913	-	111.903
Subordinirane obaveze	1.354.523	-	1.764.605	-
Rezervisanja	191	149	205	314
Ostale obaveze	1.632	199.218	22.265	121.396
	17.756.814	394.561	20.954.020	1.028.278
Vanbilansne pozicije				
Date garancije i druga jemstva	1.038.214	227.487	262.701	544.510
Preuzete neopozive obaveze	-	2.904	196.904	2.848
Druga vanbilansna evidencija	10.323.119	653.012	15.399.712	-
	11.361.333	883.403	15.859.317	547.358

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	U RSD hiljada			
	31.12.2017		31.12.2016	
	Aktionari	Ostale članice Erste grupe	Aktionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	16.154	2.490	12.000	1.689
Rashodi kamata	(287.057)	(4.947)	(277.586)	(1.977)
Prihodi od naknada i provizija	44.456	15.446	75.139	1.961
Rashodi naknada i provizija	(201.716)	-	(164.454)	-
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju	27.645	-	87.505	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-	1.737	-	1.461
Neto rashod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(15.488)	-	(48.236)	-
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	359	-	1.162	-
Neto rashod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	-	(9.882)	-	(1.983)
Ostali poslovni prihodi	5.932	31.864	10.450	29.634
Ostali rashodi	(129.739)	(637.775)	(132.668)	(517.395)

Naknada na osnovu cross-border kredita je ostvarena u 2017. u iznosu od 3.383 hiljade dinara (2016. godina: 28.593 hiljade dinara).

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

(a) Na dan 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.
32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

(b) Banka ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

	U RSD hiljada			
	Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	Prihodi/ (rashodi) 2017. godina	Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	Prihodi/ (rashodi) 2016. godina
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	2.535	165	950	141
Stambeni krediti	70.159	3.476	40.711	2.796
Razgraničena naknada	(83)	-	-	-
Ostali plasmani i potraživanja	70	51	69	163
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(150)	389	(330)	(89)
Depoziti	57.844	(409)	54.045	(318)
Ostale obaveze	701	(3.028)	57	(385)
Neiskorišćeni okvir	857	-	324	324

(c) Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Banke, iskazane u bruto iznosu, u toku 2017. i 2016. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	2017.	2016.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.818	5.957
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	113.788	100.096
Obračunata buduća primanja- IO	67.041	42.670
Ukupno	186.647	148.723

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA

33.1. Uvod

Banka upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Banka je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Banka je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Banke prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena kao i drugim rizicima koje Banka kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Banci je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke.

Banka ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Banke u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Banke u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Službi upravljanja strateškim rizicima. Pored toga, Banka je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Službe upravljanja strateškim rizicima, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima sveobuhvatnu odgovornost za razvoj strategije upravljanja rizicima i implementacije principa, okvira, politika i limita. Odbor je odgovoran za fundamentalne nalaze po pitanju rizika kao i za upravljanje i praćenje relevantnih odluka vezanih za rizik, pre svega za rizik likvidnosti, kamatni i devizni rizik.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.1. Uvod (nastavak)

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima

Cilj Komiteta za upravljanje ne-finansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Banke, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finansijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

Služba upravljanja aktivom i pasivom

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Banke. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Banke

Interna revizija

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da obezbedi da se poslovanje Banke odvija u skladu sa standardima obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Banci da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Banci, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Banke sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Banke i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

U skladu sa Zakonom o bankama u Erste Banci a.d. Novi Sad ("Banka") ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni deo koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti ima zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Banka izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Službe upravljanja strateškim rizicima, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Službe upravljanja strateškim rizicima obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Imajući u vidu različitost oblasti koje pokriva, u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Službe upravljanja strateškim rizicima i Sektora upravljanja kreditnim rizicima koji se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Banka jeste ili može biti izložena.

Banka je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Banke, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Banke zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Banke od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Banka kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Banka svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Banke, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrola) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobranje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjavanja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Banci se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Banka određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtingi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtingi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtingi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtingi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom skoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.****33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****33.2. Kreditni rizik (nastavak)**

Banka se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Banci (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane grupne komisije, tzv. Holding Model Committee (HMC) što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se takođe odobravaju od strane lokalnog menadžmenta. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing“ klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Banka koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Banka koristi skalu od 5 ocena (R1-R5). Za potrebe izveštavanja, interni rejtingi su grupisani u sledeće 4 kategorije rizika:

Nizak rizik (low risk) – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Bankom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih finansijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Bankom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanju obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije.

Poseban nadzor (management attention) – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu.

Ispod standarda (sub-standard) – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje.

Problematična potraživanja (non-performing) - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Banke i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Banci, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Banka primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

Praćenje i nadzor kreditnog rizika

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Banci, reviziju kolateralu te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Banke je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Banku, te Banka kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2. Kreditni rizik (nastavak)

Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)

Banka provodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Banke i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Banka primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obaveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Banci je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

Status neizmirenja obaveza

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Dugnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Banka je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Banka ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Banke, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolateralna).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Status neizmirenja obaveza (nastavak)

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R”, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Banke nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R₁ – R₅) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E₁ – E₅.

Ukoliko, po proceni Banke, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Banka će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R”, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E₁ – E₅ više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E₁ – E₅ kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E₁ – E₅.

Otpis potraživanja

Banka u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškovi u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadle plasmene koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Banke, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Banke se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Banka u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS”, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	9.293.751	-	9.293.751	11.480.276	20.774.027
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	11.539.464	-	11.539.464	-	11.539.464
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	12.488.599	6	12.488.593	-	12.488.593
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.329.870	45.418	8.284.452	-	8.284.452
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.223.240	12.687	2.210.553	-	2.210.553
Kreditni i potraživanja od komitenata	108.066.211	3.926.158	104.140.053	-	104.140.053
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	247.298	247.298
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	1.070.689	1.070.689
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.901	11.901
Ostala sredstva	756.671	57.331	699.340	361.075	1.060.415
Bilansna izloženost	152.697.806	4.041.600	148.656.206	13.264.799	161.921.005
Date garancije i jemstva	12.396.034	148.158	12.247.876	-	12.247.876
Preuzete buduće obaveze	24.834.817	177.825	24.656.992	-	24.656.992
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	216.002.505	216.002.505
Vanbilansna izloženost	37.230.851	325.983	36.904.868	216.002.505	252.907.373
Ukupna izloženost	189.928.657	4.367.583	185.561.074	229.267.304	414.828.378

U skladu sa poslovnim politikom Banke, osnovnim izvorom kreditnog rizika Banka smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti¹ u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

¹ Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

31.12.2017	Hartije od vrednosti			
	Bruto vrednost	Od čega: obezvređeno	Akumulirane ispravke vrednosti	Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	11.539.464	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	11.213.908	-	-	-
Od čega: Ostalo	325.556	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	12.488.600	-	7	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	12.385.371	-	-	-
Od čega: Ostalo	103.229	-	7	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.329.869	-	45.417	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	8.329.869	-	45.417	-
Od čega: Ostalo	-	-	-	-
Ukupna izloženost	32.357.933	-	45.424	-

Na dan 31. decembra 2017. godine 98,7% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2017:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi

- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi

- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2016. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			U RSD hiljada	
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	8.403.985	-	8.403.985	10.842.685	19.246.670
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	13.048.357	-	13.048.357	-	13.048.357
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	7.303.359	120.657	7.182.702	-	7.182.702
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.635.103	-	8.635.103	-	8.635.103
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.222.400	10.621	1.211.779	-	1.211.779
Kreditni i potraživanja od komitenata	97.596.517	6.382.944	91.213.573	-	91.213.573
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	278.845	278.845
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	811.073	811.073
Investicione nekretnine	-	-	-	232.417	232.417
Odložena poreska sredstva	-	-	-	59.523	59.523
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	56.294	56.294
Ostala sredstva	744.327	199.251	545.076	301.509	846.585
Bilansna izloženost	136.954.048	6.713.473	130.240.575	12.675.906	142.916.481
Date garancije i jemstva	8.197.983	109.112	8.088.871	-	8.088.871
Preuzete buduće obaveze	13.808.943	168.369	13.640.574	-	13.640.574
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	165.945.394	165.945.394
Vanbilansna izloženost	22.006.926	277.481	21.729.445	165.945.394	187.674.838
Ukupna izloženost	158.960.974	6.990.954	151.970.020	178.621.300	330.591.319

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

Stanje na dan 31. decembra 2016.

	Hartije od vrednosti			
	Bruto vrednost	Od čega: obezvređeno	Akumulirane ispravke vrednosti	Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	13.048.357	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	12.591.622	-	-	-
Od čega: Ostalo	456.735	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	7.303.359	118.219	120.657	118.219
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	7.072.110	-	-	-
Od čega: Ostalo	231.249	118.219	120.657	118.219
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.635.103	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	8.635.103	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	-	-
Ukupna izloženost	28.986.819	118.219	120.657	118.219

Na dan 31. decembra 2016. 97,6% izloženosti Banke po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2016:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni
- Fitch Ratings BB- / stabilni
- Standard and Poor's BB- / pozitivni izgledi

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja ²			Problematična potraživanja ³	Vrednost sredstava obezbeđenja		U RSD hiljada Uticao sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti*
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
	Potraživanja od stanovništva	40.146.827	4.632.425		1.066.434	1.519.460	
Stambeni krediti	23.266.017	946.128	352.993	794.528	18.899.076	540.434	436.875
Potrošački i gotovinski krediti	14.893.934	3.322.491	628.129	600.733	99.035	1.350	1.148
Transakcioni i kreditne kartice	652.117	104.604	20.339	20.190	1.533	136	53
Ostala potraživanja	1.334.759	259.202	64.974	104.009	79.193	1.200	4.915
Potraživanja od privrede	51.008.159	3.228.377	478.990	1.481.793	15.077.819	919.975	625.636
Velika preduzeća	8.390.880	61.810	-	416.685	4.178.991	415.599	144.502
Mala i srednja preduzeća	32.941.138	741.422	100.633	676.790	8.044.391	238.113	286.108
Mikro preduzeća i preduzetnici	8.840.751	901.425	207.318	330.450	1.303.339	247.385	175.525
Poljoprivrednici	101.503	95.154	37.516	57.867	127.498	18.877	16.516
Javna preduzeća	733.885	1.428.567	133.523	-	1.423.601	-	2.986
Potraživanja od ostalih klijenata	5.406.083	717.832	1	603.071	605.816	439.619	99.387
Ukupna potraživanja	96.561.068	8.578.634	1.545.425	3.604.324	34.762.473	1.902.714	1.168.015

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

² Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 33.2 Kreditni rizik.

³ Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „33.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza“) i restrukuirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 33.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2016. godine:

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja			Problematična potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja*		U RSD hiljada Uticao sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti*
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	26.767.384	4.832.979	1.161.490	2.270.841	12.777.369	569.809	596.732
Stambeni krediti	14.070.281	917.149	504.475	866.526	12.574.769	561.611	586.140
Potrošački i gotovinski krediti	10.498.291	3.379.768	535.574	1.120.044	117.400	2.447	3.572
Transakcioni i kreditne kartice	654.322	127.814	30.325	54.731	2.235	258	95
Ostala potraživanja	1.544.489	408.248	91.117	229.540	82.967	5.492	6.926
Potraživanja od privrede	48.468.267	5.530.255	251.889	2.941.335	17.510.898	1.306.491	1.004.204
Velika preduzeća	9.537.170	88.249	0	32.997	2.520.120	36	48.440
Mala i srednja preduzeća	28.933.212	2.281.290	179.709	1.787.066	10.190.730	902.927	611.498
Mikro preduzeća i preduzetnici	9.849.244	611.439	36.467	727.357	2.196.498	365.719	304.849
Poljoprivrednici	144.754	77.216	35.713	71.599	132.315	37.809	23.681
Javna preduzeća	3.886	2.472.061	-	322.315	2.471.235	-	15.735
Potraživanja od ostalih klijenata	1.777.852	3.461.628	397	1.354.601	751.398	718.452	224.019
Ukupna potraživanja	77.013.502	13.824.862	1.413.776	6.566.777	31.039.665	2.594.752	1.824.955

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Neobezvređena potraživanja ⁴		Obezvređena potraživanja ⁵		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti			Vrednost sredstava obezbeđenja*		
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		ispravke vrednosti			Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
						na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi			
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	45.779.073	220.681	649.285	716.107	47.365.146	779.698	341.182	454.711	45.789.554	19.140.755	481.202
Stambeni krediti	24.602.320	37.469	639.428	80.449	25.359.666	293.798	334.685	33.032	24.698.150	18.960.418	479.091
Potrošački i gotovinski krediti	18.785.960	135.143	1.370	522.814	19.445.288	434.183	1.343	336.830	18.672.931	99.610	775
Transakcioni i kreditne kartice	775.535	1.825	101	19.788	797.249	15.341	101	13.576	768.231	1.533	136
Ostala potraživanja	1.615.258	46.244	8.386	93.056	1.762.943	36.376	5.052	71.273	1.650.243	79.193	1.200
Potraživanja od privrede	54.468.880	246.646	1.466.614	15.179	56.197.318	710.329	1.076.458	8.833	54.401.698	15.077.819	919.975
Velika preduzeća	8.413.079	39.610	416.085	599	8.869.375	100.803	314.970	240	8.453.362	4.178.991	415.599
Mala i srednja preduzeća	33.647.890	135.304	674.036	2.754	34.459.985	364.567	531.404	1.329	33.562.685	8.044.391	238.113
Mikro preduzeća i preduzetnici	9.891.740	57.753	325.336	5.115	10.279.944	200.609	190.556	3.716	9.885.062	1.303.339	247.385
Poljoprivrednici	226.296	7.877	51.157	6.710	292.040	9.566	39.528	3.548	239.398	127.498	18.877
Javna preduzeća	2.289.874	6.101	-	-	2.295.975	34.783	-	-	2.261.192	1.423.601	-
Potraživanja od ostalih klijenata	6.025.522	98.394	603.070	1	6.726.987	54.784	512.848	1	6.159.354	605.816	439.619
Ukupna izloženost	106.273.474	565.721	2.718.969	731.287	110.289.451	1.544.811	1.930.488	463.545	106.350.606	34.824.391	1.840.796
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	106.122.065	563.061	-	-	106.685.127	1.528.115	-	-	105.157.012	34.762.473	-
od čega: restrukturirana	305.860	2.354	-	-	308.213	26.501	-	-	281.712	115.711	-
Problematična potraživanja	151.409	2.659	2.718.969	731.287	3.604.324	16.696	1.930.488	463.545	1.193.595	61.918	1.840.796
od čega: restrukturirana	148.867	2.501	1.493.105	153.119	1.797.591	16.572	1.104.810	73.002	603.208	61.086	1.085.126
Ukupna izloženost	106.273.474	565.721	2.718.969	731.287	110.289.451	1.544.811	1.930.488	463.545	106.350.606	34.824.391	1.840.796

⁴ Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

⁵ Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2016. godine:

	Neobezvređena potraživanja		Obezvređena potraživanja		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti			U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja		
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na		Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
							pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi			
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	32.736.712	189.794	661.242	1.444.947	35.032.694	794.647	270.514	1.167.866	32.799.667	12.840.649	506.530
Stambeni krediti	15.547.007	33.588	623.938	153.897	16.358.431	197.374	238.041	102.166	15.820.849	12.637.321	499.060
Potrošački i gotovinski krediti	14.376.386	107.152	30.275	1.019.865	15.533.677	499.014	30.276	831.148	14.173.239	118.127	1.720
Transakcioni i kreditne kartice	810.953	1.908	175	54.155	867.191	28.496	175	47.949	790.570	2.235	258
Ostala potraživanja	2.002.366	47.146	6.853	217.030	2.273.395	69.763	2.022	186.602	2.015.009	82.967	5.492
Potraživanja od privrede	54.063.347	189.747	2.759.447	179.205	57.191.746	817.529	2.058.257	171.955	54.144.005	17.513.492	1.303.898
Velika preduzeća	9.616.904	8.515	32.781	215	9.658.417	177.176	30.667	275	9.450.298	2.520.120	36
Mala i srednja preduzeća	31.265.645	128.566	1.723.286	63.780	33.181.277	458.569	1.307.276	61.822	31.353.610	10.190.730	902.927
Mikro preduzeća i preduzetnici	10.459.196	40.638	642.189	82.485	11.224.507	176.152	394.386	77.583	10.576.386	2.199.092	363.125
Poljoprivrednici	245.692	11.991	38.876	32.724	329.282	5.560	19.349	32.274	272.099	132.315	37.809
Javna preduzeća	2.475.910	37	322.315	-	2.798.263	71	306.580	-	2.491.611	2.471.235	-
Potraživanja od ostalih klijenata	5.128.640	111.237	936.619	417.982	6.594.478	77.903	728.055	314.270	5.474.249	751.398	718.452
Ukupna izloženost	91.928.698	490.778	4.357.308	2.042.133	98.818.917	1.690.079	3.056.826	1.654.091	92.417.921	31.105.538	2.528.879
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	91.763.999	488.141	-	-	92.252.140	1.680.218	-	-	90.571.922	31.039.665	-
od čega: restrukturirana	541.551	9.613	-	-	551.165	19.739	-	-	531.426	398.235	-
Problematična potraživanja	164.699	2.636	4.357.308	2.042.133	6.566.777	9.861	3.056.826	1.654.091	1.845.999	65.873	2.528.879
od čega: restrukturirana	162.046	2.574	1.501.657	590.997	2.257.274	7.670	1.103.757	402.355	743.491	64.997	1.171.368
Ukupna izloženost	91.928.698	490.778	4.357.308	2.042.133	98.818.917	1.690.079	3.056.826	1.654.091	92.417.921	31.105.538	2.528.879

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2017. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	38.971.635	6.702.158	248.316	77.619	25	259.536	284.437	162.348	180.104	478.968
Stambeni krediti	23.846.586	689.213	86.358	17.632	-	159.098	116.131	45.294	72.050	327.304
Potrošački i gotovinski krediti	13.211.849	5.527.812	130.416	51.027	-	87.036	144.565	98.054	84.827	109.702
Transakcioni i kreditne kartice	755.392	3.192	15.399	3.377	-	4.326	2.172	4.709	3.620	5.063
Ostala potraživanja	<u>1.157.807</u>	<u>481.941</u>	<u>16.144</u>	<u>5.584</u>	<u>25</u>	<u>9.076</u>	<u>21.569</u>	<u>14.290</u>	<u>19.607</u>	<u>36.899</u>
Potraživanja od privrede	51.279.614	3.413.902	14.942	7.067	-	391.748	35.759	12.883	14.819	1.026.583
Velika preduzeća	8.377.868	74.822	-	-	-	599	-	-	-	416.085
Mala i srednja preduzeća	31.731.945	2.051.249	-	-	-	278.297	25.429	-	13.676	359.389
Mikro preduzeća i preduzetnici	8.666.755	1.262.650	13.472	6.616	-	112.844	4.554	1.785	168	211.099
Poljoprivrednici	210.671	21.581	1.470	451	-	8	5.776	11.098	975	40.010
Javna preduzeća	<u>2.292.375</u>	<u>3.600</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Potraživanja od ostalih klijenata	6.097.582	26.333	-	-	-	1	-	-	-	603.070
Ukupna izloženost	<u>96.348.831</u>	<u>10.142.393</u>	<u>263.259</u>	<u>84.687</u>	<u>25</u>	<u>651.286</u>	<u>320.196</u>	<u>175.231</u>	<u>194.924</u>	<u>2.108.621</u>
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	96.296.443	10.089.229	217.352	82.104	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	237.970	67.156	2.942	146	-	-	-	-	-	-
Problematicna potraživanja	52.389	53.164	45.907	2.583	25	651.286	320.196	175.231	194.924	2.108.621
od čega: restrukturirana	<u>51.313</u>	<u>51.821</u>	<u>45.702</u>	<u>2.532</u>	<u>-</u>	<u>528.870</u>	<u>109.750</u>	<u>21.326</u>	<u>18.124</u>	<u>968.153</u>
Ukupna izloženost	<u>96.348.831</u>	<u>10.142.393</u>	<u>263.259</u>	<u>84.687</u>	<u>25</u>	<u>651.286</u>	<u>320.196</u>	<u>175.231</u>	<u>194.924</u>	<u>2.108.621</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2016. godine:

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja					U RSD hiljada
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana	
Potraživanja od stanovništva	27.388.404	5.197.960	261.019	79.096	25	258.699	241.918	243.158	237.153	1.125.260	
Stambeni krediti	14.748.687	705.120	101.428	25.360	-	161.499	79.253	95.318	63.144	378.621	
Potrošački i gotovinski krediti	10.482.711	3.840.623	117.901	42.303	-	82.872	141.213	109.733	138.314	578.008	
Transakcioni i kreditne kartice	787.771	3.787	17.530	3.773	-	3.481	1.943	6.491	6.708	35.706	
Ostala potraživanja	1.369.236	648.431	24.160	7.660	25	10.846	19.509	31.616	28.987	132.924	
Potraživanja od privrede	50.972.232	3.256.360	16.549	7.954	-	388.650	142.975	276.471	227.554	1.903.000	
Velika preduzeća	9.567.673	57.747	-	-	-	215	-	32.781	-	-	
Mala i srednja preduzeća	29.176.772	2.211.519	5.920	-	-	213.076	96.846	6.488	202.096	1.268.560	
Mikro preduzeća i preduzetnici	9.544.491	944.952	6.536	3.855	-	10.751	46.030	237.153	16.547	414.193	
Poljoprivrednici	207.349	42.142	4.093	4.099	-	3.519	99	48	8.912	59.022	
Javna preduzeća	2.475.947	-	-	-	-	161.090	-	-	-	161.225	
Potraživanja od ostalih klijenata	5.224.894	14.982	-	-	-	26.755	383.225	-	50.810	893.811	
Ukupna izloženost	83.585.530	8.469.302	277.569	87.050	25	674.104	768.118	519.629	515.518	3.922.072	
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	83.488.077	8.428.072	259.046	76.944	-	-	-	-	-	-	
od čega: restrukturirana	426.008	120.760	1.458	2.939	-	-	-	-	-	-	
Problematična potraživanja	97.452	41.230	18.522	10.106	25	674.104	768.118	519.629	515.518	3.922.072	
od čega: restrukturirana	95.433	40.729	18.353	10.106	-	355.339	521.772	163.423	222.643	829.476	
Ukupna izloženost	83.585.530	8.469.302	277.569	87.050	25	674.104	768.118	519.629	515.518	3.922.072	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)
(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2017. godine:

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
Potraživanja od stanovništva	47.365.146	1.575.591	1.519.460	463.530	812.589	3,21	543.120
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	794.528	260.854	376.474	3,13	540.434
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	600.733	189.359	345.949	3,09	1.350
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	20.190	-	13.688	2,53	136
Ostala potraživanja	1.762.943	112.701	104.009	13.317	76.478	5,90	1.200
Potraživanja od privrede *	52.468.778	1.660.685	1.399.026	1.018.873	1.026.716	2,67	892.591
Sektor A	2.272.157	95.599	68.457	47.243	46.998	3,01	19.474
Sektor B, C i E	13.654.361	611.286	622.143	621.159	454.343	4,56	551.544
Sektor D	5.670.638	79.830	-	-	-	-	-
Sektor F	10.188.389	179.217	119.801	119.208	113.363	1,18	25.697
Sektor G	10.587.707	474.556	455.235	224.072	322.154	4,30	212.477
Sektor H, I i J	3.660.781	62.814	3.425	-	2.811	0,09	1.948
Sektor L, M i N	6.434.746	157.383	129.965	7.191	87.047	2,02	81.452
Potraživanja od ostalih klijenata	10.455.527	702.569	685.838	315.188	571.424	6,56	467.003
Ukupna potraživanja	110.289.451	3.938.845	3.604.324	1.797.591	2.410.729	3,27	1.902.714

* Sektor A - Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija
 Sektor B, C i E - Građevinarstvo
 Sektor D - Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo
 Sektor F - Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti
 Sektor G - Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala
 Sektor H, I i J - Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije
 Sektor L, M i N - Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2016. godine:

	U RSD hiljada						
	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	35.032.694	2.233.027	2.270.841	483.494	1.445.916	6,48	569.809
Stambeni krediti	16.358.431	537.581	866.526	266.328	344.567	5,30	561.611
Potrošački i gotovinski krediti	15.533.677	1.360.438	1.120.044	196.261	864.327	7,21	2.447
Transakcioni i kreditne kartice	867.191	76.620	54.731	-	48.138	6,31	258
Ostala potraživanja	2.273.395	258.386	229.540	20.905	188.883	10,10	5.492
Potraživanja od privrede *	53.323.147	2.560.513	2.419.064	1.098.488	1.767.197	4,54	1.231.791
Sektor A	2.309.513	154.466	166.834	50.542	125.257	7,22	51.482
Sektor B, C i E	15.046.203	831.638	852.809	262.981	615.050	5,67	333.883
Sektor D	5.871.950	101.380	-	-	-	-	0
Sektor F	10.293.193	398.507	320.090	136.784	263.356	3,11	135.110
Sektor G	9.119.934	761.217	837.655	618.700	623.712	9,18	558.535
Sektor H, I i J	5.986.848	135.244	89.641	22.348	35.341	1,50	68.077
Sektor L, M i N	4.695.506	178.062	152.037	7.133	104.481	3,24	84.704
Potraživanja od ostalih klijenata	10.463.077	1.607.456	1.876.872	675.292	1.507.665	17,94	793.152
Ukupna potraživanja	98.818.917	6.400.996	6.566.777	2.257.274	4.720.778	6,56	2.594.752

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

(d) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2017. godini:

	Smanjenje problematičnih potraživanja							U RSD hiljada	
	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju ne problematičnih potraživanja	od čega: otpisano	Druge promene ⁶	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	2.270.841	781.076	1.562.146	316.711	366.532	878.903	29.689	1.519.460	706.874
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	4.295.936	98.933	2.408.933	892.478	165.393	1.351.063	98.929	2.084.864	486.724
Ukupna potraživanja	6.566.777	880.009	3.971.079	1.209.188	531.925	2.229.966	128.617	3.604.324	1.193.598

Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2016. godini :

	Smanjenje problematičnih potraživanja							U RSD hiljada	
	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	2.600.645	905.859	1.383.676	392.977	572.906	417.793	148.014	2.270.841	824.925
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	5.990.941	503.051	2.459.016	1.038.706	15.265	1.405.045	260.960	4.295.936	1.023.190
Ukupna potraživanja	8.591.585	1.408.910	3.842.692	1.431.683	588.171	1.822.838	408.974	6.566.777	1.848.115

⁶ Druge promene se odnose na kursne razlike i povećanje izloženosti po osnovu postojećih problematičnih potraživanja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.****33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****33.2 Kreditni rizik (nastavak)*****Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika***

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Banka naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Službe upravljanja strateškim rizicima je Odeljenje za upravljanje kolateralima, koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Banku, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom upravljanja kolateralima.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena, Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Služba upravljanja strateškim rizicima, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih zakonskih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Banke kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Banka prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Banka trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- država – sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine za ublažavanje kreditnim rizikom ponderisane aktive korišćena je garancija pružena od strane Republike Srbije. Primenjen je preferencijalni ponder kreditnog rizika 0% u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala koju propisuje NBS;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta – izloženostima obezbeđenim garancijom banke

Banka u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti, kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Banka izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je dâ u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Banka primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

 Podaci o vrsti i vrednosti⁷ sredstava obezbeđenja i pružiocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja			U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Garancije čiji je izdavalac država
Potraživanja od stanovništva	69.863	19.349.080	203.014	-
Stambeni krediti	28.057	19.276.792	134.661	-
Potrošački i gotovinski krediti	40.136	41.307	18.941	-
Transakcioni i kreditne kartice	1.670	-	-	-
Ostala potraživanja	-	30.980	49.412	-
Potraživanja od privrede	1.006.614	399.970	13.167.610	1.423.601
Velika preduzeća	-	-	4.594.590	-
Mala i srednja preduzeća	695.762	252.921	7.333.823	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	309.764	134.602	1.106.358	-
Poljoprivrednici	1.088	12.448	132.839	-
Javna preduzeća	-	-	-	1.423.601
Potraživanja od ostalih klijenata	134.313	77.207	833.916	-
Ukupna izloženost	1.210.789	19.826.257	14.204.540	1.423.601
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	1.210.653	19.208.700	12.919.521	1.423.601
od čega: restrukturirana	-	112.366	3.345	-
Problematična potraživanja	136	617.558	1.285.019	-
od čega: restrukturirana	-	181.246	964.967	-
Ukupna potraživanja	1.210.789	19.826.257	14.204.540	1.423.601

⁷ Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolateralna i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti sredstava obezbeđenja i pružiocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2016.godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja			U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Garancije čiji je izdavalac država
Potraživanja od stanovništva	56.995	13.130.492	159.691	-
Stambeni krediti	709	13.047.937	87.735	-
Potrošački i gotovinski krediti	53.736	44.635	21.475	-
Transakcioni i kreditne kartice	2.493	-	-	-
Ostala potraživanja	57	37.921	50.481	-
Potraživanja od privrede	2.300.550	663.321	13.382.283	2.471.235
Velika preduzeća	464.658	-	2.055.498	-
Mala i srednja preduzeća	1.497.902	378.762	9.216.994	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	337.990	255.560	1.968.667	-
Poljoprivrednici	-	28.999	141.125	-
Javna preduzeća	-	-	-	2.471.235
Potraživanja od ostalih klijenata	161.850	33.765	1.274.234	-
Ukupna izloženost	2.519.395	13.827.578	14.816.208	2.471.235
Prema kategorijama potraživanja	-	-	-	-
Neproblematična potraživanja	2.518.664	12.989.411	13.060.355	2.471.235
od čega: restrukturirana	-	145.485	252.750	-
Problematična potraživanja	731	838.168	1.755.854	-
od čega: restrukturirana	-	257.284	979.081	-
Ukupna potraživanja	2.519.395	13.827.578	14.816.208	2.471.235

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

U toku 2017. godine banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	U RSD hiljada	
	Stambene nepokretnosti	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda	13.901	13.901
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodana u toku perioda	1.828	1.828
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	12.073
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	-	-

U toku 2016. godine banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	U RSD hiljada	
	Stambene nepokretnosti	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda	85.785	85.785
Prodana u toku perioda	71.884	71.884
Bruto vrednost na kraju perioda	13.901	13.901
Akumulirana ispravka vrednosti	13.009	13.009
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	892	892

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Banke na najviši nivo. U slučaju kada Banka donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste, tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl, kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Banke.

Banka kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju, izdavanje, razvoj, zadržavanje, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja", troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

LTV racio

Tabela ispod predstavlja takozvani „LTV“ racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

Vrednost LTV pokazatelja	U RSD hiljada	
	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2017	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2016
Ispod 50%	3.823.580	2.731.984
Od 50% do 70%	5.736.344	3.608.271
Od 70% do 90%	11.506.367	5.136.903
Od 90% do 100%	643.842	621.895
Od 100% do 120%	1.064.246	1.229.669
Od 120% do 150%	996.352	1.166.782
Preko 150%	1.588.935	1.842.702
Ukupno	25.359.666	16.338.208
Prosečni LTV	78,5%	91,8%

Procena obezvređenja finansijskih sredstava

Banka vrši procenu obezvređenja, odnosno obračun ispravke vrednosti potraživanja priznatih u bilansu stanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (u daljem tekstu: MRS)/ Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI).

Obračun ispravke vrednosti Banke uključuje posebna rezervisanja (pojedinačno ili na osnovu pravila) i opšta rezervisanja (na grupnoj osnovi).

Posebna rezervisanja se formiraju na izloženostima klijenata u statusu neizmirenja obaveza, odnosno obezvređenim izloženostima. Izloženost se smatra obezvređenom kada je verovatno da Banka neće moći da naplati sve ugovorene iznose odnosno kada je klijent u statusu neizmirenja obaveza. Preciznije, Banka kroz analizu obezvređenja utvrđuje da li postoji objektivni dokaz umanjenja vrednosti svih potraživanja od klijenta.

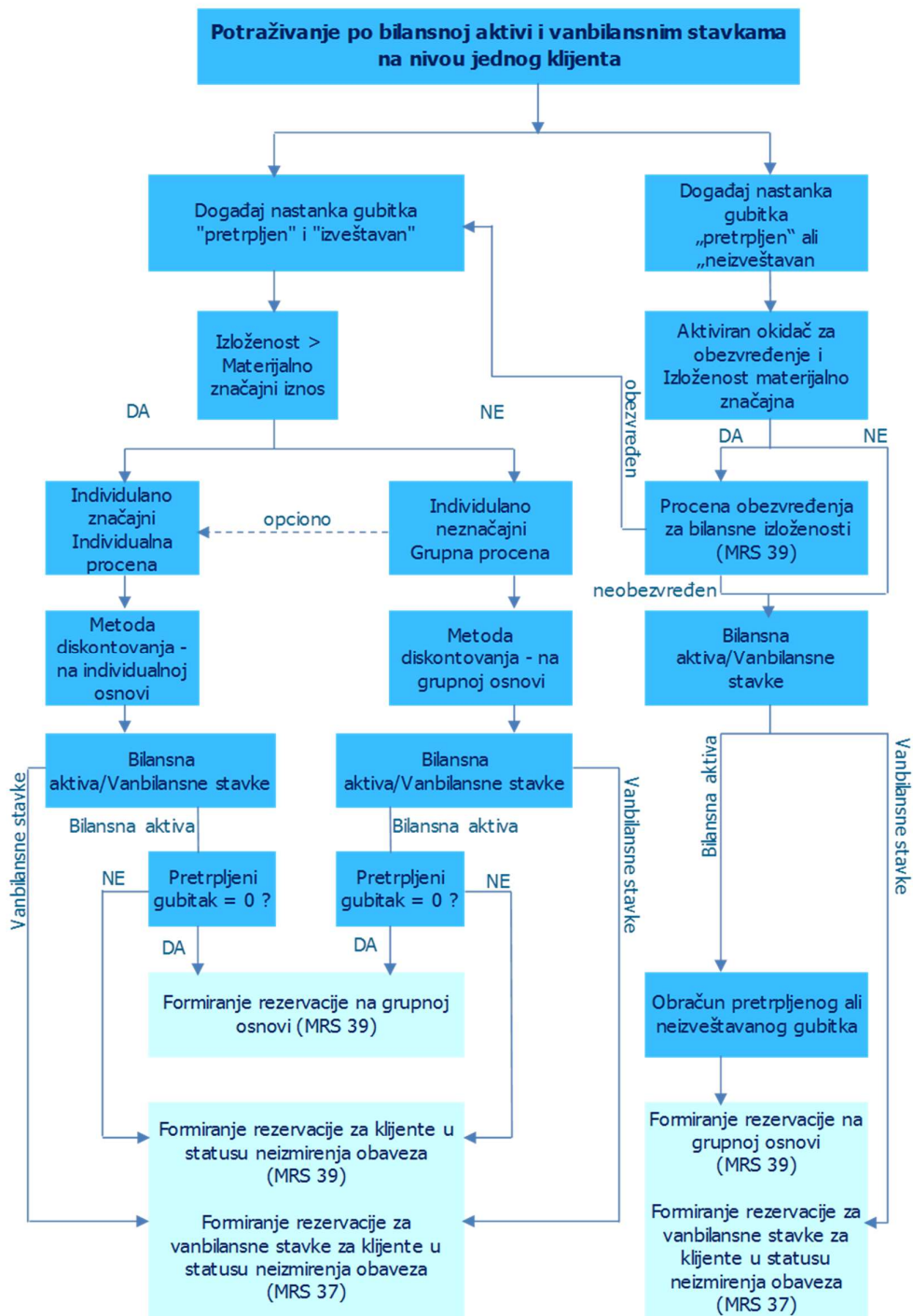
Opšta rezervisanja (na grupnoj osnovi) se primenjuju za potraživanja kod kojih ne postoji objektivni dokaz o obezvređenju i formira se kako bi se pokrili pretrpljeni ali neizveštavani gubici (engl. incurred but not detected losses), odnosno u situaciji kada pravo obezvređenje nije još uvek nastalo. Za ova potraživanja se obračunava ispravka vrednosti iako nema dokaza o obezvređenju, obzirom da iskustvo ukazuje na to da će neki od njih vremenom ući u status neizmirenja obaveza. Ispravka vrednosti na grupnoj osnovi se formira i za plasmane koji su bili predmet individualne procene ali kod kojih nije prepoznato obezvređenje.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Prikazani proces formiranja ispravka vrednosti se primenjuje u Banci:

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Ukoliko je klijent (ili finansijsko sredstvo klijenta) obezvređen, tada klijent već treba da bude u statusu neizmirenju obaveza ili da mu se snizi rejting na status neizmirenja obaveza ukoliko je klijentu prethodno dodeljen „performing“ rejting. S druge strane, ukoliko je klijent u statusu neizmirivanja obaveza, on ne mora biti obezvređen, ali se pokreće proces obezvređenja.

Pored klijenata koji su u statusu neizmirivanja obaveza, kada se proces obezvređenja automatski pokreće, za „performing“ klijente se sprovodi test obezvređenja ukoliko se aktivira bilo koji od definisanih pokretača obezvređenja za pojedinačno značajne klijente. Test obezvređenja kao poređenje bruto knjigovodstvene vrednosti i diskontovanih, procenjenih novčanih tokova relevantan je samo za bilansne izloženosti.

Obračun posebnog rezervisanja

Za svaku obezvređenu izloženost iznad praga materijalnosti obračunava se ispravka vrednosti primenom metoda diskontovanja novčanih tokova. Banka pojedinačno značajnim klijentima smatra sve klijente sa izloženošću preko 5 miliona dinara.

Metodom diskontovanja novčanih tokova, očekivani novčani tokovi iz poslovanja klijenta i po osnovu realizacije kolaterala se procenjuju od strane nadležnog zaposlenog iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana (eng. Workout manager) i Odeljenja za naplatu potraživanja od pravnih lica (eng. Collection). Ispravka vrednosti je razlika između knjigovodstvene vrednosti obezvređenog plasmana i sadašnje vrednosti očekivanih novčanih tokova, diskontovanih primenom efektivne kamatne stope za taj plasman.

Za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim, obračun se sprovodi automatski na osnovu pravila. Klijenti koji pripadaju ovom pod-portfoliju se klasifikuju prema kriterijumu redovnosti prilikom izmirivanja obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Obračun opšteg rezervisanja

Potraživanja koja ne pokazuju objektivan dokaz o obezvređenju se razvrstavaju u grupe na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika i njihove odgovarajuće grupne ispravke vrednosti se obračunavaju u zavisnosti od karakteristika grupe i nivoa kreditnog rizika.

Banka za izračun nastalog ali neprijavljenog gubitka primenjuje formulu $PLL = EaD \times PD \times LGD \times LIP$, gde je:

- EaD - Izloženost Banke u vreme neizmirenja obaveza dužnika (eng. Exposure at Default),
- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default),
- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default - LGD),
- LIP - Period utvrđivanja gubitka (eng. Loss identification period)

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci a vrednosti, minimalni standardi za vrednovanje modela i procesi praćenja su uspostavljeni i opisani u Politici Banke za okvir klasifikacije i pravila klasifikacije (rejtinga).

Za performing portfolio LGD se određuje na osnovu ekspertskeg mišljenja menadžmenta Banke (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom) i parametara standardnog pristupa po Basel-u II.

Banka proverava metodologiju i pretpostavke koje se koriste za procenu budućih novčanih tokova s ciljem da se smanje razlike između procenjenih i ostvarenih gubitaka kroz Back-testing analizu koja se sprovodi jednom godišnje.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2017. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrednost na kraju perioda	Neto vrednost na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
Potraživanja od stanovništva	2.106.188	546.784	115.355	312.445	64.810	(975.135)	1.365.392	569.502
Stambeni krediti	777.836	164.668	115.355	106.447	64.810	(116.179)	719.877	352.160
Potrošački i gotovinski krediti	1.050.140	315.139	-	169.519	-	(671.576)	524.184	186.013
Transakcioni i kreditne kartice	54.330	14.054	-	7.413	-	(41.081)	19.890	6.212
Ostala potraživanja	223.883	52.923	-	29.066	-	(146.298)	101.442	25.117
Potraživanja od privrede	2.938.652	69.774	60.325	257.692	247.514	(1.268.940)	1.481.793	396.498
Velika preduzeća	32.997	-	-	-	-	383.688	416.685	101.475
Mala i srednja preduzeća	1.787.066	49.355	48.975	77.254	73.859	(1.082.376)	676.790	144.054
Mikro preduzeća i preduzetnici	724.674	2.870	-	19.153	12.565	(377.941)	330.450	136.178
Poljoprivrednici	71.599	17.549	11.350	195	-	(31.086)	57.867	14.791
Javna preduzeća	322.315	-	-	161.090	161.090	(161.225)	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	1.354.601	1	-	52.015	50.810	(699.516)	603.071	90.222
Ukupna potraživanja	6.399.441	616.559	175.680	622.152	363.134	(2.943.591)	3.450.256	1.056.223

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2016. godini:

	U RSD hiljada							
	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine			Bruto vrednost na kraju perioda	Neto vrednost na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Druge promene		
Potraživanja od stanovništva	2.457.343	627.012	152.331	436.749	75.909	(541.418)	2.106.188	667.809
Stambeni krediti	781.992	191.790	117.536	120.117	75.909	(75.829)	777.836	437.628
Potrošački i gotovinski krediti	1.314.167	337.369	29.302	228.404	-	(372.992)	1.050.140	188.716
Transakcioni i kreditne kartice	89.734	17.578	-	16.564	-	(36.418)	54.330	6.205
Ostala potraživanja	271.450	80.275	5.492	71.664	-	(56.179)	223.883	35.260
Potraživanja od privrede	3.734.078	602.882	558.123	239.343	157.629	(1.158.965)	2.938.652	708.440
Velika preduzeća	-	32.997	32.781	-	-	-	32.997	2.055
Mala i srednja preduzeća	2.441.873	421.050	397.996	151.334	114.506	(924.523)	1.787.066	417.968
Mikro preduzeća i preduzetnici	845.846	142.812	127.346	73.897	40.153	(190.087)	724.674	252.705
Poljoprivrednici	115.090	6.024	-	14.111	2.969	(35.403)	71.599	19.976
Javna preduzeća	331.269	-	-	-	-	(8.954)	322.315	15.735
Potraživanja od ostalih klijenata	2.238.377	64	-	493.630	476.773	(390.210)	1.354.601	312.276
Ukupna potraživanja	8.429.798	1.229.958	710.454	1.169.722	710.310	(2.090.593)	6.399.441	1.688.525

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2017. godini:

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	U RSD hiljada Akumulirana ispravka vrednosti na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	2.233.027	3.046.461	2.796.109	(907.787)	1.575.591
Stambeni krediti	537.581	1.175.263	940.417	(110.912)	661.516
Potrošački i gotovinski krediti	1.360.438	1.597.650	1.568.150	(617.582)	772.357
Transakcioni i kreditne kartice	76.620	124.069	137.966	(33.705)	29.018
Ostala potraživanja	258.386	149.479	149.577	(145.588)	112.701
Potraživanja od privrede	3.047.741	3.094.915	3.254.353	(1.092.683)	1.795.620
Velika preduzeća	208.118	378.718	423.344	252.521	416.013
Mala i srednja preduzeća	1.827.667	1.891.751	1.976.464	(845.655)	897.300
Mikro preduzeća i preduzetnici	648.121	678.052	553.066	(378.225)	394.882
Poljoprivrednici	57.183	57.496	31.473	(30.564)	52.642
Javna preduzeća	306.651	88.898	270.006	(90.760)	34.783
Potraživanja od ostalih klijenata	1.120.228	771.700	929.630	(394.666)	567.633
Ukupna izloženost	6.400.996	6.913.076	6.980.092	(2.395.136)	3.938.845
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	1.680.217	4.420.160	4.726.920	154.658	1.528.115
od čega: restrukturirana	19.739	45.891	57.620	18.491	26.501
Problematična potraživanja	4.720.778	2.492.916	2.253.172	(2.549.794)	2.410.729
od čega: restrukturirana	1.513.782	541.282	349.570	(511.111)	1.194.383
Ukupna izloženost	6.400.996	6.913.076	6.980.092	(2.395.135)	3.938.845

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2016. godini:

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	U RSD hiljada Akumulirana ispravka vrednosti na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	2.277.617	3.922.274	3.707.830	(259.034)	2.233.027
Stambeni krediti	382.048	1.433.887	1.278.203	(150)	537.581
Potrošački i gotovinski krediti	1.477.316	1.914.917	1.807.334	(224.461)	1.360.438
Transakcioni i kreditne kartice	104.629	185.940	200.345	(13.604)	76.620
Ostala potraživanja	313.623	387.531	421.948	(20.819)	258.386
Potraživanja od privrede	3.553.604	4.285.769	3.933.434	(858.197)	3.040.293
Velika preduzeća	105.478	517.911	419.715	51	203.724
Mala i srednja preduzeća	2.303.566	2.713.820	2.531.920	(660.850)	1.824.616
Mikro preduzeća i preduzetnici	718.062	789.456	687.218	(172.182)	648.118
Poljoprivrednici	94.117	75.970	64.104	(48.800)	57.183
Javna preduzeća	332.380	188.612	230.477	16.137	306.651
Potraživanja od ostalih klijenata	1.674.164	1.133.858	1.175.074	(512.703)	1.120.245
Ukupna izloženost	7.505.385	9.341.901	8.816.339	(1.637.382)	6.393.565
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	1.307.829	5.286.610	5.234.997	315.461	1.674.902
od čega: restrukturirana	5.344	47.581	31.567	(1.620)	19.739
Problematicna potraživanja	6.197.556	4.055.291	3.581.341	(1.952.843)	4.718.663
od čega: restrukturirana	1.430.071	908.456	625.799	(198.945)	1.513.782
Ukupna izloženost	7.505.385	9.341.901	8.816.339	(1.637.382)	6.393.565

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2017. godine

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja	U RSD hiljada
Potraživanja od stanovništva	<u>3.014.753</u>	<u>2.752.249</u>	<u>289.679</u>	<u>51.159</u>	
Stambeni krediti	790.550	727.825	68.687	10.499	
Potrošački i gotovinski krediti	1.968.255	1.802.786	178.355	33.373	
Transakcioni i kreditne kartice	148.193	129.360	20.878	2.350	
Ostala potraživanja	<u>107.755</u>	<u>92.279</u>	<u>21.759</u>	<u>4.937</u>	
Potraživanja od privrede	<u>2.266.480</u>	<u>1.948.653</u>	<u>161.789</u>	<u>10.156</u>	
Velika preduzeća	336.495	321.852	14.225	-	
Mala i srednja preduzeća	1.306.541	1.207.841	85.342	6.702	
Mikro preduzeća i preduzetnici	519.227	319.295	50.457	2.354	
Poljoprivrednici	30.163	19.830	11.670	1.100	
Javna preduzeća	<u>74.054</u>	<u>79.834</u>	<u>95</u>	<u>-</u>	
Potraživanja od ostalih klijenata	<u>1.838.647</u>	<u>1.774.557</u>	<u>44.214</u>	<u>570</u>	
Ukupna potraživanja	<u>7.119.881</u>	<u>6.475.459</u>	<u>495.682</u>	<u>61.884</u>	
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	6.614.511	6.403.138	2.250	-	
od čega: restrukturirana	16.830	14.788	478	-	
Problematična potraživanja	505.370	72.322	493.432	61.884	
od čega: restrukturirana	<u>104.465</u>	<u>20.459</u>	<u>93.496</u>	<u>11.079</u>	
Ukupna potraživanja	<u>7.119.881</u>	<u>6.475.459</u>	<u>495.682</u>	<u>61.884</u>	

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MRS 39 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana na neto sadašnju vrednost plasmana.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenu za iznos obezvređenja).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Potrebna rezerva za procenjene gubitke

Banka dodatno, u skladu sa u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke vrši obračun rezerve za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki i utvrđuje iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke, koji predstavlja zbir pozitivnih razlika između rezerve za procenjene gubitke i utvrđenog iznosa ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika.

Potrebna rezerva za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama predstavlja odbitnu stavku od kapitala banke u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016 i 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od kapitala.

Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta, odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Banci. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg klijent mora da otplati min % ukupnog duga godišnje i na kraju perioda ne sme da ima kašnjenja preko 30 dana (tokom navedenog perioda kašnjenja ne smeju preći go dana).

Performing forbearance under probation – je podkategorija u okviru Performing Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda, pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda, nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje maksimalno 2 godine, po isteku koje ako su ispunjeni svi uslovi klijent izlazi iz statusa Forbearance.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti (nastavak)

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere“;
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restrukturiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R u momentu odobrenja reprograma, kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica), kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram, a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Banka kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2017. godine:

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja*
Potraživanja od stanovništva	47.365.146	1.575.591	742.951	463.530	189.385	1,57	284.190
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	442.664	260.854	114.017	1,75	283.080
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	280.277	189.359	67.433	1,44	1.109
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.762.943	112.701	20.010	13.317	7.934	1,14	-
Potraživanja od privrede *	52.468.778	1.660.685	1.042.041	1.018.873	755.991	1,99	699.352
Sektor A	2.272.157	95.599	70.411	47.243	41.244	3,10	-
Sektor B, C i E	13.654.361	611.286	621.159	621.159	451.343	4,55	551.080
Sektor D	5.670.638	79.830	-	-	-	-	-
Sektor F	10.188.389	179.217	119.208	119.208	113.046	1,17	25.697
Sektor G	10.587.707	474.556	224.072	224.072	148.919	2,12	115.384
Sektor H, I i J	3.660.781	62.814	-	-	-	0,00	-
Sektor L, M i N	6.434.746	157.383	7.191	7.191	1.440	0,11	7.191
Potraživanja od ostalih klijenata	10.455.527	702.569	320.813	315.188	275.508	3,07	278.381
Ukupna potraživanja	110.289.451	3.938.845	2.105.804	1.797.591	1.220.884	1,91	1.261.923

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Banka kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2016. godine:

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja*
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	35.032.694	2.233.027	733.777	483.494	172.826	2,09	267.190
Stambeni krediti	16.358.431	537.581	444.292	266.328	79.890	2,72	266.463
Potrošački i gotovinski krediti	15.533.677	1.360.438	262.263	196.261	77.534	1,69	727
Transakcioni i kreditne kartice	867.191	76.620	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	2.273.395	258.386	27.223	20.905	15.402	1,20	-
Potraživanja od privrede *	53.323.147	2.560.513	1.389.051	1.098.488	825.674	2,60	912.521
Sektor A	2.309.513	154.466	151.453	50.542	38.160	6,56	151.453
Sektor B, C i E	15.046.203	831.638	392.963	262.981	182.449	2,61	144.487
Sektor D	5.871.950	101.380	-	-	-	-	-
Sektor F	10.293.193	398.507	136.784	136.784	127.233	1,33	35.139
Sektor G	9.119.934	761.217	678.370	618.700	462.628	7,44	561.744
Sektor H, I i J	5.986.848	135.244	22.348	22.348	14.585	0,37	12.565
Sektor L, M i N	4.695.506	178.062	7.133	7.133	618	0,15	7.133
Potraživanja od ostalih klijenata	10.463.076	1.607.456	685.611	675.292	535.022	6,55	454.889
Ukupna potraživanja	98.818.917	6.400.996	2.808.438	2.257.274	1.533.521	2,84	1.634.600

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2017. godini:

	U RSD hiljada					
	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	733.777	273.968	154.729	(110.065)	742.951	553.567
Stambeni krediti	444.292	130.404	93.689	(38.342)	442.664	328.648
Potrošački i gotovinski krediti	262.263	134.037	56.734	(59.288)	280.277	212.844
Ostala potraživanja	27.223	9.527	4.305	(12.435)	20.010	12.075
Potraživanja od privrede	1.592.923	55.765	526.574	(54.601)	1.067.513	296.327
Velika preduzeća	-	-	-	416.085	416.085	101.115
Mala i srednja preduzeća	1.180.141	10.281	330.165	(406.059)	454.198	86.318
Mikro preduzeća i preduzetnici	237.845	45.484	35.183	(59.314)	188.832	104.648
Poljoprivrednici	13.711	-	-	(5.313)	8.398	4.246
Javna preduzeća	161.225	-	161.225	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	481.739	-	-	(186.398)	295.341	35.027
Ukupna potraživanja	2.808.438	329.733	681.302	(351.064)	2.105.805	884.921

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promjenama restrukturiranih potraživanja u toku 2016. godini:

	U RSD hiljada					
	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	386.447	437.490	71.123	(19.037)	733.777	560.952
Stambeni krediti	238.755	239.328	27.801	(5.989)	444.292	364.402
Potrošački i gotovinski krediti	97.721	197.180	21.860	(10.779)	262.263	184.729
Ostala potraživanja	49.971	983	21.462	(2.269)	27.223	11.821
Potraživanja od privrede	1.646.710	372.952	154.648	(272.091)	1.592.923	585.664
Mala i srednja preduzeća	1.065.706	325.508	48.020	(163.052)	1.180.141	461.426
Mikro preduzeća i preduzetnici	389.184	37.099	93.721	(94.717)	237.845	112.231
Poljoprivrednici	16.285	10.345	12.907	(12)	13.711	12.008
Javna preduzeća	175.535	-	-	(14.310)	161.225	-
Potraživanja od ostalih klijenata	257.456	434.035	174.034	(35.719)	481.739	128.301
Ukupna potraživanja	2.290.613	1.244.478	399.806	(326.847)	2.808.438	1.274.917

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2017. godine:

							U RSD hiljada
	Kapitalizacija doznje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	531.655	8.856	515.304	615.951	62.831	0	742.951
Stambeni krediti	315.783	8.530	216.435	322.131	62.108	0	442.664
Potrošački i gotovinski krediti	211.479	326	278.919	275.414	724	0	280.277
Transakcioni i kreditne kartice	0	0	0	0	0	0	0
Ostala potraživanja	4.393	0	19.950	18.406	0	0	20.010
Potraživanja od privrede	937.564	701.744	1.039.413	827.857	125.884	2.279	1.067.513
Velika preduzeća	416.085	416.085	416.085	416.085	0	0	416.085
Mala i srednja preduzeća	351.433	239.760	454.198	276.418	98.700	0	454.198
Mikro preduzeća i preduzetnici	161.648	42.553	165.664	130.301	27.184	0	188.832
Poljoprivrednici	8.398	3.345	3.466	5.053	0	2.279	8.398
Javna preduzeća	0	0	0	0	0	0	0
Potraživanja od ostalih klijenata	295.341	295.341	295.341	295.341	295.341	295.341	295.341
Ukupna potraživanja	1.764.560	1.005.941	1.850.058	1.739.149	484.056	297.620	2.105.805

Pregled prema merama restrukturiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2016. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija doznje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	501.338	15.267	502.853	546.207	45.996	-	733.777
Stambeni krediti	288.487	14.821	218.316	266.248	41.333	-	444.292
Potrošački i gotovinski krediti	211.304	446	257.707	256.581	4.663	-	262.263
Ostala potraživanja	1.546	-	26.830	23.378	-	-	27.223
Potraživanja od privrede	833.942	801.740	1.300.887	1.049.328	613.676	568.913	1.592.923
Mala i srednja preduzeća	746.528	740.364	1.001.469	807.407	423.649	307.804	1.180.141
Mikro preduzeća i preduzetnici	73.702	53.581	133.934	75.136	28.801	97.527	237.845
Poljoprivrednici	13.711	7.796	4.259	5.559	-	2.356	13.711
Javna preduzeća	-	-	161.225	161.225	161.225	161.225	161.225
Potraživanja od ostalih klijenata	434.035	434.035	481.739	479.487	-	-	481.739
Ukupna potraživanja	1.769.315	1.251.043	2.285.478	2.075.022	659.672	568.913	2.808.438

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Banka sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Banka upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, interno definisane limite i limite definisane Politikom načela upravljanja kreditnim rizicima (sa pripadajućom Procedurom).

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala Banka je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Banka analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Banke.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Banke.

Pored toga, Banka je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Bankom ne sme biti viša od 20% kapitala Banke.

Politikom načela upravljanja kreditnim rizicima Banka je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2017. godine:

	U RSD hiljada											
	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	17.198.075	410.904	18.808.593	674.483	6.210.297	298.001	3.168.624	134.647	453.989	1.401	6.106	24
Stambeni krediti	11.478.867	209.464	9.542.436	365.807	2.422.224	151.157	1.069.363	68.099	46.193	-	6.055	-
Potrošački i gotovinski krediti	5.210.635	167.627	7.979.112	253.033	3.368.872	123.022	1.899.887	55.661	386.049	1.391	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	145.052	5.080	467.842	9.677	108.698	3.331	51.401	2.101	4.066	-	-	-
Ostala potraživanja	363.522	28.731	819.203	45.966	310.503	20.491	147.973	8.786	17.682	11	52	24
Potraživanja od privrede *	24.439.136	633.126	16.516.621	470.216	6.312.160	115.254	3.801.005	180.430	830	0	0	0
Sektor A	506.614	-	1.626.009	48.980	21.682	2	49.395	19.474	-	-	-	-
Sektor B, C i E	2.065.454	415.402	5.640.929	155.615	2.974.743	2.749	2.351.092	48.378	-	-	-	-
Sektor D	2.697.882	-	271.985	-	2.032.087	-	668.683	-	-	-	-	-
Sektor F	7.020.568	-	2.677.039	8.190	209.335	-	161.646	111.611	-	-	-	-
Sektor G	4.967.537	133.149	3.832.045	210.092	840.996	111.994	491.065	-	830	-	-	-
Sektor H, I i J	2.139.480	-	1.280.631	1.948	173.183	509	64.062	968	-	-	-	-
Sektor L, M i N	5.041.601	84.575	1.187.984	45.390	60.135	-	15.062	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	4.105.470	169.621	3.655.838	343.940	389.693	157.599	375.531	14.678	-	-	1.243.156	-
Ukupna izloženost	45.742.681	1.213.651	38.981.053	1.488.639	12.912.151	570.854	7.345.160	329.756	454.819	1.401	1.249.263	24

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2016. godine:

	U RSD hiljada											
	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	<u>10.703.887</u>	<u>649.967</u>	<u>14.439.865</u>	<u>985.209</u>	<u>5.006.888</u>	<u>435.766</u>	<u>2.336.521</u>	<u>198.017</u>	<u>266.228</u>	<u>1.870</u>	<u>8.464</u>	<u>12</u>
Stambeni krediti	6.026.950	232.081	7.014.390	397.691	1.705.729	164.726	722.678	72.027	13.744	-	8.414	-
Potrošački i gotovinski krediti	4.070.506	334.216	5.954.633	462.921	2.776.574	220.610	1.371.208	100.529	240.712	1.768	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	146.477	13.044	496.411	31.118	115.430	6.279	51.800	4.261	2.342	29	-	-
Ostala potraživanja	<u>459.953</u>	<u>70.626</u>	<u>974.431</u>	<u>93.479</u>	<u>409.155</u>	<u>44.151</u>	<u>190.836</u>	<u>21.200</u>	<u>9.430</u>	<u>73</u>	<u>50</u>	<u>12</u>
Potraživanja od privrede *	<u>24.905.162</u>	<u>870.260</u>	<u>16.981.789</u>	<u>927.886</u>	<u>5.562.471</u>	<u>419.163</u>	<u>3.454.660</u>	<u>201.745</u>	-	<u>10</u>	-	-
Sektor A	399.778	-	1.700.399	2.144	17.575	112.992	24.926	51.697	-	-	-	-
Sektor B, C i E	3.092.236	372.033	5.512.354	319.999	2.935.258	154.669	2.653.546	6.108	-	-	-	-
Sektor D	2.833.475	-	982.019	-	1.569.964	-	486.492	-	-	-	-	-
Sektor F	6.670.465	178.977	2.923.497	12.865	369.253	-	9.888	128.247	-	-	-	-
Sektor G	3.332.403	164.037	4.206.825	511.643	516.305	150.800	226.745	11.165	-	10	-	-
Sektor H, I i J	4.752.495	56.298	961.491	28.907	146.436	701	36.785	3.734	-	-	-	-
Sektor L, M i N	3.824.309	98.916	695.203	52.328	7.680	-	16.278	793	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	<u>3.518.737</u>	<u>748.613</u>	<u>3.358.654</u>	<u>794.650</u>	<u>727.706</u>	<u>180.097</u>	<u>152.547</u>	<u>153.511</u>	-	-	<u>828.562</u>	-
Ukupna izloženost	<u>39.127.786</u>	<u>2.268.841</u>	<u>34.780.308</u>	<u>2.707.745</u>	<u>11.297.065</u>	<u>1.035.025</u>	<u>5.943.728</u>	<u>553.274</u>	<u>266.228</u>	<u>1.880</u>	<u>837.026</u>	<u>12</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizici srodni kreditnom riziku

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Banka rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik druge ugovorne strane

Banka posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

33.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospеле obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio, rukovodstvo Banke nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Banke kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava, ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("OLC odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33-3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Banka održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Banke. Takođe, Banka održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Banke koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Banka prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je tokom 2017. i u toku 2016. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

Od 30.06.2017 na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Banka je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Službe upravljanja strateškim rizicima odgovorno je za obračun pokazatelja. Banka je na dan 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine imala vrednost PPL iznad propisanog limita.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)
Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Banke prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Banka očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 2017.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	20.807.263	20.135.366	42.909.488	45.666.407	11.989.544	141.508.069
Subordinirane obaveze	-	96.978	286.911	1.076.577	-	1.460.466
Ukupno	20.807.263	20.232.344	43.196.400	46.742.985	11.989.544	142.968.536

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 2016.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	20.361.771	21.545.528	32.563.558	39.900.610	11.011.950	125.383.417
Subordinirane obaveze	-	105.095	311.314	1.535.165	-	1.951.573
Ukupno	20.361.771	21.650.623	32.874.872	41.435.775	11.011.950	127.334.991

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospeća:

							U RSD hiljada
	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 2017.
Potencijalne obaveze	804.154	498.480	2.291.039	4.421.168	4.363.004	220.085	12.597.930
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	9.187.841	136.759	674.876	3.482.742	7.922.839	3.227.864	24.632.921
Ukupno	9.991.995	635.239	2.965.915	7.903.910	12.285.843	3.447.949	37.230.851

							U RSD hiljada
	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 2016.
Potencijalne obaveze	288.049	187.672	1.571.984	3.984.921	2.026.646	138.711	8.197.983
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	45.581	84.093	430.349	4.721.418	7.090.084	1.437.418	13.808.943
Ukupno	333.630	271.765	2.002.333	8.706.339	9.116.730	1.576.129	22.006.926

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Banka očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Banka koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW).

Banka je potpisala tri ugovora sa EIB i to 2010. godine, 2012. godine i 2015. godine u ukupnom iznosu od 125 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine, Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od ukupno 30 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Banka je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Banka je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Početkom 2018. godine potpisan je novi ugovor sa EIB u iznosu od 50 miliona evra za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine

U planu je potpisivanje novog ugovora sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u 2017. godine iznosi 29.698.233 hiljada dinara (2016. godine: 22.582.767 hiljada dinara) (napomena 25).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)
Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)
Analiza ročne strukture sredstava i obaveza

Tabela u nastavku predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Banke na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2017. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima i prikazana je kako sledi:

	U RSD hiljada						Ukupno 2017.
	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20.774.027	-	-	-	-	-	20.774.027
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	21.481	158.488	1.871.347	1.751.880	7.524.670	211.598	11.539.464
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	548.062	-	714.407	407.970	9.469.507	1.348.647	12.488.593
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	-	-	-	1.790.337	4.910.962	1.583.153	8.284.452
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.873.334	-	13.399	83.197	114.402	126.221	2.210.553
Kredit i potraživanja od komitenata	1.652.963	128.354	2.042.207	11.675.692	28.800.967	59.839.869	104.140.052
Ostala finansijska sredstva	279.967	2.304	4.858	12.947	14.471	10.068	324.615
Ukupna aktiva	25.149.834	289.146	4.646.218	15.722.023	50.834.979	63.119.556	159.761.756

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)
Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)
Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)

PASIVA	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 2017.
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	14.752	-	-	-	2.826	26.880	44.458
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	5.234.931	2.323.139	3.373.501	4.922.584	16.454.650	13.261.626	45.570.431
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	65.109.561	1.522.273	7.387.218	14.255.364	2.600.668	1.107.044	91.982.128
Subordinirane obaveze	-	-	85.173	253.870	1.015.480	-	1.354.523
Ostale finansijske obaveze	163.819	-	-	-	-	-	163.819
Ukupno obaveze	70.523.064	3.845.411	10.845.892	19.431.819	20.073.624	14.395.550	139.115.359
Ukupan kapital	-	-	-	-	-	18.128.002	18.128.002
Ukupno pasiva	70.523.064	3.845.411	10.845.892	19.431.819	20.073.624	32.523.552	157.243.361
Ročna neusklađenost na dan:							
31. decembra 2017. godine	(45.421.550)	(3.556.265)	(6.199.674)	(3.709.796)	30.761.355	30.596.004	
31. decembra 2016. godine	(32.766.081)	(4.864.773)	(11.550.302)	(374.739)	29.640.935	19.914.960	

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na planirana sredstva do 14. dana. Banka prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.4. Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Banke je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Banka primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Banka izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe za upravljanje aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su dve vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

VaR u RSD hiljada	31. decembra 2017.	Na dan 31. decembra 2016.
<i>Kamatni rizik</i>	25.126	11.397
<i>Devizni rizik</i>	9.090	119
Ukupno	25.987	11.428

Od 1. januara 2017. godine na nivou Erste Grupe implementirano je novo tehničko rešenje za obračun VaR-a. Tokom 2017. godine došlo je do metodoloških promena.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.4. Tržišni rizici (nastavak)

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca za celokupan portfolio hartija od vrednosti (knjiga trgovanja i bankarska knjiga)

Pomenute limite odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Službe upravljanja strateškim rizicima, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

33.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Banka smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Banke redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)
33.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2017. godine. Sredstva i obaveze i valutni *swap*-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	U RSD hiljada	
						Ukupno nekamatonosno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	2.798.893	2.798.893
Korespondentski računi	-	-	-	-	-	1.151.048	1.151.048
Obavezna rezerva	7.002.670	-	-	-	-	9.293.751	16.296.421
Hartije od vrednosti	11.474.801	1.219.625	1.513.050	685.255	17.313.384	-	32.206.115
Kreditni bankama	693.809	-	-	-	-	-	693.809
Kreditni komitentima	85.902.387	2.192.400	2.048.385	1.770.226	12.333.872	-	104.247.270
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	4.527.449	4.527.449
Ukupna bilansna aktiva	105.073.666	3.412.025	3.561.435	2.455.482	29.647.255	17.771.142	161.921.005
<i>FX Swap</i>	2.432.484	-	-	-	-	-	2.432.484
Ukupna aktiva	107.506.150	3.412.025	3.561.435	2.455.482	29.647.255	17.771.142	164.353.489
Obaveze prema FI	12.316.064	8.747.666	14.376.878	371.956	3.509.473	-	39.322.037
Depoziti po viđenju	4.949.671	9.899.342	14.849.013	6.781.951	24.932.457	-	61.412.435
Oročeni depoziti	6.005.748	8.248.163	6.529.252	10.398.750	5.379.743	-	36.561.655
Ostala pasiva	-	-	-	-	-	3.694.503	3.694.503
Kapital	-	-	-	-	-	20.930.375	20.930.375
Ukupna bilansna pasiva	23.271.483	26.895.171	35.755.143	17.552.658	33.821.672	24.624.878	161.921.005
<i>FX Swap</i>	2.445.342	-	-	-	-	-	2.445.342
Ukupna pasiva	25.716.826	26.895.171	35.755.143	17.552.658	33.821.672	24.624.878	164.366.347
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2017.	81.789.325	(23.483.146)	(32.193.708)	(15.097.176)	(4.174.417)	(6.853.736)	(12.858)
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2016.	74.479.559	(27.478.626)	(20.928.661)	(19.200.361)	(2.480.831)	(4.325.450)	65.630

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)
33.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Banke.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Banke na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. godine.

Valuta	Promena u procentnom poenu	U RSD hiljada		
		Senzitivnost na bilans uspeha za period završen na dan 2017.	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen na dan 2016.
<i>Povećanje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	161.123	1%	127.015
EUR	1%	341.201	1%	241.738
<i>Smanjenje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	(164.677)	1%	(127.017)
EUR	1%	(409.916)	1%	(201.393)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

33.4.2. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Banka upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međupalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Banke, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor sredstava i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije, Banka kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Banka dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2017. godine, Banka je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Banke na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Banke.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Banka ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

Rizik od promene deviznih kurseva

U RSD hiljada

Valuta	Promene u deviznom kursu(depresijacija u %) 2017.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2017.	Promene u deviznom kursu(depresijacija u %) 2016.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2016.
EUR	2%	16.511	2%	2.673
CHF	2%	285	2%	142
USD	2%	30	2%	269

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2017. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
33.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)
33.4.2. Devizni rizik (nastavak)

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	U RSD hiljada Ukupno
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10.151.379	71.119	118.959	140.305	10.481.762	10.292.265	20.774.027
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	6.909.319	-	-	-	6.909.319	4.630.145	11.539.464
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	6.803.611	172.631	-	-	6.976.242	5.512.351	12.488.593
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	465.848	-	-	-	465.848	7.818.604	8.284.452
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	543.649	1.443.877	2.942	213.129	2.203.597	6.956	2.210.553
Kredit i potraživanja od komitenata	78.272.553	467.268	957.498	-	79.697.319	24.442.734	104.140.053
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	247.298	247.298
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	-	1.070.689	1.070.689
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	11.901	11.901
Ostala sredstva	51.740	216	3.036	-	54.992	1.005.423	1.060.415
Ukupna aktiva	103.198.099	2.155.111	1.082.435	353.434	106.789.079	55.131.926	161.921.005
PASIVA							
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	29.708	-	-	-	29.708	14.750	44.458
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	39.683.169	49.121	663.341	29.508	40.425.139	5.145.292	45.570.431
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	57.970.402	3.280.640	1.279.027	461.927	62.991.996	28.990.132	91.982.128
Subordinirane obaveze	1.354.523	-	-	-	1.354.523	-	1.354.523
Rezerviranja	-	-	-	-	-	752.742	752.742
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	160.965	160.965
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	5.248	5.248
Ostale obaveze	240.641	1.001	1.477	100	243.219	912.728	1.155.947
Ukupno obaveze	99.278.443	3.330.762	1.943.845	491.535	105.044.585	35.981.857	141.026.442
Ukupan kapital	-	-	-	-	-	20.894.563	20.894.563
Ukupno pasiva	99.278.443	3.330.762	1.943.845	491.535	105.044.585	56.876.420	161.921.005
Neto devizna pozicija na dan:							
- 31. decembra 2017. godine	3.919.656	(1.175.651)	(861.410)	(138.101)	1.744.494		
- 31. decembra 2016. godine	2.457.854	(2.266.773)	(302.971)	(123.232)	(235.122)		

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33-5. Koncentracija rizika Banke

Koncentracija rizika Banke obuhvataju rizike izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

Praćenje izloženosti Banke ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspoložive podacima o ukupnoj visine izloženosti Banke prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Banke.

U 2017. godini Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti napomenu 30 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Banke utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Bankom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

33-6. Rizici ulaganja banke

Rizici ulaganja Banke, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Banke i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Izloženost riziku ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Banke nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2017. godini, Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

33-7. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Banka najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Banka vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja.

Izloženost Banke riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Banke nisko.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.8. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Banke.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim specifičnim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnost, koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Banci. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Banka kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Banka je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Banke operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Banka je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Banke obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Banka vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.9. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke. Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, pokazatelj adekvatnosti kapitala od najmanje 8%, pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala od najmanje 6% i pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala od najmanje 4,5%, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016 i 119/2017) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016).

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Banke se sastoji od osnovnog i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Banka sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS", br. 71/2015) Banka redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za jačanje finansijske otpornosti Banke, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33-9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2017. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

	U RSD hiljada
	31.12.2017.
<i>Osnovni kapital</i>	
Osnovni akcijski kapital	
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	10.040.000
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	124.475
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.442.454
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	495.357
Nerealizovani gubici	(77.334)
Ostale rezerve	7.679.825
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(24.073)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(247.298)
	19.433.406
<i>Dopunski kapital</i>	
Subordinirane obaveze	572.575
	572.575
<i>Kapital:</i>	20.005.981
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva	
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	7.481.334
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	177.449
Kapitalni zahtev za devizni rizik	68.222
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.084.684
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	13.102
<i>Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala</i>	17,62
<i>Adekvatnost osnovnog kapitala</i>	17,62
<i>Adekvatnost kapitala</i>	18,14

Banka je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Rezerva za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki se utvrđuje u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017).

Obračun rezerve za procenjene gubitke se vrši u cilju pokrića procenjenih gubitaka po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Obračun rezerve za procenjene gubitke je zasnovan i u potpunosti u saglasnosti sa kriterijumima i pravilima definisanim Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Na osnovu klasifikacije potraživanja, a u skladu sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije, rezerva za procenjene gubitke obračunava se primenom sledećih procenata na bilansna potraživanja i vanbilansne stavke koje se klasifikuju: A (0%), B (2%), V (15%), G (30%) i D (100%).

Kako bi se obračunala potrebna rezerva za procenjene gubitke, Banka procenjene rezerve za gubitke po Odluci Narodne banke Srbije umanjuje za ispravku vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama iskazane na teret rashoda u bilansu uspeha. Sve pozitivne razlike će predstavljati potrebnu rezervu za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, potrebna rezerva za procenjene gubitke se smatra odbitnom stavkom od kapitala, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od kapitala.

33.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a, LGD-a i izloženosti (NPV).

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

U skladu sa IFRS 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Nivo 1

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo 2

Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spreadovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instrumenti.

Nivo 3

Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spreadove koji se izводе iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje ne postoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
33.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

	31.12.2017				31.12.2016				U RSD hiljada
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	
FINANSIJSKA IMOVINA	9.186.810	13.275.013	1.566.234	24.028.057	1.144.215	18.387.062	678.792	20.210.069	
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	5.237.855	5.946.575	355.033	11.539.464	577.001	11.811.358	659.998	13.048.357	
Državni zapisi Republike Srbije	4.976.963	5.881.910	355.033	11.213.907	319.405	11.612.220	659.998	12.591.623	
Državne obveznice Republike Crne Gore	260.892	-	-	260.892	257.596	-	-	257.596	
Obveznice EBRD	-	-	-	-	-	60.380	-	60.380	
Derivati	-	64.665	-	64.665	-	138.758	-	138.758	
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3.948.955	7.328.438	1.211.201	12.488.593	567.214	6.575.704	18.794	7.161.712	
Državni zapisi Republike Srbije	3.934.915	7.267.013	1.183.444	12.385.371	555.695	6.516.415	-	7.072.110	
Obveznice EBRD	-	60.378	-	60.378	-	59.289	-	59.289	
Kotirane akcije	14.040	1.047	-	15.087	11.519	-	654	12.173	
Akcije koje nisu kotirane	-	-	27.757	27.757	-	-	18.140	18.140	
FINANSIJSKE OBAVEZE	-	44.458	-	44.458	-	54.690	-	54.690	
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	-	44.458	-	44.458	-	54.690	-	54.690	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2017.

33. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

33.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

U nivo 3 raspoređena je jedna obveznica RS sa ISIN-om RSMFRSD56740 emitovana je 25.12.2017. Banka je kupila EUR 13 mio (HFT EUR 3 mio + AFS EUR 10 mio).

Metod vrednovanja se za svaku obveznicu definiše u front office sistem banke, u okviru podešavanja za datu obveznicu. Kada se inicijalno unese sistem, obveznica se vrednuje na osnovu odgovarajuće krive prinosa (u zavisnosti od valute). Naknadno se vrši provera da li na Reuters-u postoje adekvatne kotacije za pojedinačne obveznice (u smislu broja raspoloživih kotacija i dinamike ažuriranja cena). Ukoliko postoje adekvatne kotacije, metod vrednovanja u Kondoru se menja i obveznica se vrednuje na osnovu datih kotacija, a ne korišćenjem krive prinosa.

Pomenuta obveznica je stoga inicijalno vrednovana putem krive prinosa. A ubrzo je način vrednovanja promenjen i sad se uzimaju kotacije sa Reuters-a direktno za tu obveznicu. Ali s obzirom da je obveznica emitovana na kraju godine (pet radnih dana pre kraja godine), način vrednovanja za kraj godine je ostao isti kao i inicijalno definisan. Naknadno je promenjen kada su banke počele da kotiraju cenu i kada je procenjeno da su kotacije adekvatne. Ovaj ISIN ni po čemu nije specifičan u odnosu na ostale obveznice RS

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

FINANSIJSKA IMOVINA	31.12.2017		31.12.2016	
	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	8.284.452	8.284.452	8.635.103	8.635.103
Kredit i potraživanja od banaka	2.210.553	2.210.681	1.211.779	1.211.779
Kredit i potraživanja od komitenata	104.140.053	113.300.220	91.213.573	97.329.655
Građevinski objekti	474.059	474.059	481.414	481.414
Investicione nekretnine	-	-	232.417	232.417
Stalna sredstva namenjena prodaju	11.902	23.886	56.294	56.294
FINANSIJSKE OBAVEZE				
Depoziti banaka	45.570.431	47.579.668	36.709.919	37.199.480
Depoziti komitenata	91.982.128	92.617.344	84.903.330	83.845.758

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spreadova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spreadu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2017.godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

34. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE

(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga

Banka ima zaključene ugovore o operativnom lizingu po osnovu zakupa računarske opreme i automobila koje Banka koristi.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu operativnog lizinga prikazana su kako sledi:

	U RSD hiljada	
	Na dan 31. decembra 2017.	Na dan 31. decembra 2016.
Do 1 godine	30.133	35.975
Od 1 do 5 godina	53.257	38.981
	83.390	74.956

(b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembar 2017. godine, Banka je imala 133 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od 1.598.141 hiljada dinara u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2016. godine: 334.830 hiljada dinara). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznosi 171.318 hiljada dinara (31. decembra 2016. godine: 214.278 hiljada dinara).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Banke u navedenim sporovima, Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od 175.182 hiljada dinara (164.287 hiljada dinara na dan 31 decembra 2016. godine), za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Banke"

(c) Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

35. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Banka je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Banka je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2017. godine u ukupnom iznosu od 118.697.373 hiljada dinara. Potvrđena su potraživanja Banke u iznosu 106.905.234 hiljada dinara.

Iznos osporenih potraživanja je 31 hiljada dinara i Banka u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Iznos nerešenih IOS-a je 11.792.109 hiljade dinara iz razloga netačne adresa - klijent se preselio a nije prijavio promenu banci ili ne postoji na adresi prijavljenoj u APR-u ili Banci.

Banka još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

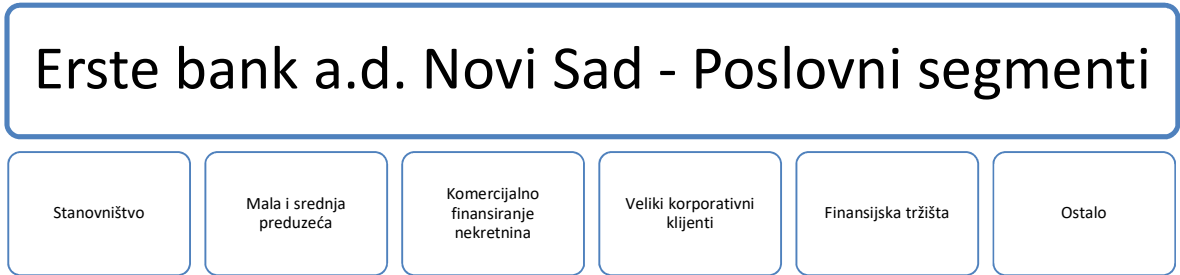
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2017.

36. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

a) *Struktura poslovnih segmenata*

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

b) *Definicije poslovnih segmenata*

Stanovništvo (Retail)

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Banka sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica, i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

Mala i srednja preduzeća (SME)

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

Komercijalno projektno finansiranje (CRE)

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

Veliki korporativni klijenti (LC)

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

Segment Tržišta (GM)

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svođenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

Ostalo

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisani kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alociranih na poslovne segmente).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.

36. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komersijalno projektno finansiranje		Veliki korporativni klijenti		Finansijska tržišta		Ostalo		GRUPA	
	12.2017	12.2016	12.2017	12.2016	12.2017	12.2016	12.2017	12.2016	12.2017	12.2016	12.2017	12.2016	12.2017	12.2016
u 000 RSD														
B. Bilans uspeha														
Neto kamatni prihod	3.941.120	3.407.949	1.317.847	1.201.771	496.000	491.792	446.785	544.905	236.559	281.907	(233.336)	(109.732)	6.204.975	5.818.591
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	249	401	249	401
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne r	-	-	2.488	2.054	-	-	8.445	28.169	-	-	2.323	9.365	13.256	39.588
Neto prihod od provizija i naknada	1.068.915	1.042.097	319.832	277.148	14.689	23.297	134.330	130.678	26.891	22.339	(178.502)	(119.094)	1.386.154	1.376.466
Neto rezultat trgovanja i svođenja na fer vrednost	131.531	101.821	39.833	30.449	10.800	10.528	10.191	10.271	223.357	192.539	97.980	59.264	513.691	404.872
Opšti administrativni troškovi	(4.172.072)	(3.782.307)	(668.020)	(593.439)	(107.206)	(77.059)	(226.621)	(225.125)	(118.248)	(104.716)	(65.646)	(68.624)	(5.357.813)	(4.851.270)
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine koja se ne meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(234.218)	(204.024)	137.986	(398.910)	66.856	2.757	203.537	65.204	(0)	(287)	(43.151)	(4.418)	131.010	(539.678)
Ostvareni dobiti/gubici od finansijskih institucija koji se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici po osnovu finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha, neto	4.563	1.487	42.533	-	-	-	-	-	-	-	11.541	15.874	58.636	17.361
Neto gubitak od umanjenja vrednosti na ulaganja i nefinansijskih institucija koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(1.666)	(1.533)	1	(1)	(0)	-	(0)	(0)	-	-	(7.501)	47.854	(9.167)	46.320
Ostali operativni rezultat	31.641	(13.548)	(55.789)	5.200	(5.300)	(893)	4.375	(33.164)	(2.628)	(697)	(77.068)	(109.111)	(104.769)	(152.212)
Dobit pre poreza od redovnog poslovanja	769.812	551.944	1.136.710	524.271	475.839	450.423	581.042	520.939	365.930	391.084	(493.111)	(278.222)	2.836.222	2.160.439
Porez na dobit	(55.364)	(23.638)	(81.757)	(22.453)	(35.337)	(20.050)	(40.666)	(21.550)	(26.317)	(16.749)	35.463	12.050	(203.980)	(92.391)
Dobitak/gubitak za tekuću godinu	714.448	528.306	1.054.953	501.819	440.502	430.373	540.376	499.389	339.613	374.335	(457.649)	(266.173)	2.632.243	2.068.048
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolisajući)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(0)	-	(0)	-
Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva	714.448	528.306	1.054.953	501.819	440.502	430.373	540.376	499.389	339.613	374.335	(457.649)	(266.173)	2.632.243	2.068.048
A. Bilans stanja														
Operativni prihod	5.141.565	4.551.868	1.680.000	1.511.422	521.490	525.617	599.751	714.023	486.806	496.784	(311.287)	(159.796)	8.118.325	7.639.918
Operativni troškovi	(4.172.072)	(3.782.307)	(668.020)	(593.439)	(107.206)	(77.059)	(226.621)	(225.125)	(118.248)	(104.716)	(65.646)	(68.624)	(5.357.813)	(4.851.270)
Operativni rezultat	969.493	769.561	1.011.980	917.983	414.283	448.558	373.130	488.898	368.558	392.068	(376.933)	(228.420)	2.760.511	2.788.648
C. Ključni pokazatelji/parametri														
Racio troškova i prihoda	81,1%	83%	40%	39%	21%	15%	38%	32%	24%	21%	21%	43%	66%	63%
Racio kredita i depozita (neto)	89,9%	90%	150%	182%	138%	547%	649%	905%	0%	0%	4%	4%	108%	119%
Povrat na prosečno alocirani kapital	20%	18%	37%	22%	41%	46%	36%	29%	23%	24%	-5%	-3%	13%	12%

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2017.**39. DEVIZNI KURSEVI**

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. godine i 31. decembra 2016. godine u funkcionalnu valutu, za pojedine strane valute su:

	31.12.2017	U RSD 31.12.2016
EUR	118,4727	123,4723
USD	99,1155	117,1353
CHF	101,2847	114,8473

Novi Sad, 28. februar 2018. godine

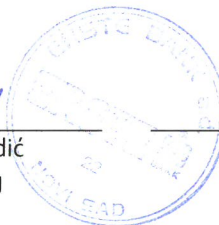
Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čomić
Direktor Sektora
računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora